

Velja po pošti:

celo leto naprej K 26—
pol leta " " 13—
četrt leta " " 6-50
en mesec " " 2-20

V upravnishtvu:

celo leto naprej K 22-40
pol leta " " 11-20
četrt leta " " 5-60
en mesec " " 1-90

pošilj. na dom 20 h na mesec.

posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEČ

Inserati:

Enostop. petlirvsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — V sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 14 strani.

Zadružna šola.

Ravno, te dni smo brali v časopisih, da je število jugoslovanskih zadrug narastlo nad tisoč. Brezdvomno je to vesel, velik pojav v narodnem gospodarstvu. Hvala Bogu, da je takih vsaj med nami Slovenci vedno manj in manj. Daje pa vedno naraščajoče število jugoslovanskih zadrug mnogo misliti tudi delavcu na zadružnem polju in brezdvomno je, da je v naših vrstah posledica razvijajočega se zadružništva vprašanje glede priklonitve zadružne šole k snuhoči se slovenski dvorazredni trgovski šoli.

Razvijajoče se zadružništvo vzbuja potrebo, da se znanje zadružništva razširi in potopi med najširše vrste našega kmetijskega prebivalstva. Nič lažje pa se ne bo tej potrebi zadovoljilo, kakor z sistematičnim poukom o bistvu, namenu, organizaciji in rednem vodstvu kmetijskih in obrtniških zadrug. Naučno ministrstvo se v zvezi s poljedelskim peča ravno v zadnjem času z vprašanjem ustanovitve enoletnega zadružnega tečaja na visoki poljedelski šoli na Dunaju. Ti tečaji naj bi imeli namen visokošolsko izobraziti kvalificirane zadružne strokovnjake. Gotovo je, da bodo ti tečaji velikega pomena. Vendar pa se bo še vedno oglašala potreba po preprosteje urejenih tečajih, ki ne bodo dajali visokošolske, temveč bolj praktične izobrazbe zadružnemu uradniku in funkcionarju pri zadrugah. Državna zveza nemških kmetijskih zadrug je vpeljala take tečaje v Darmstadt, in ti tečaji bilježijo zelo lepe uspehe. V Avstriji še nimamo take šole. Proti njeni ustanovitvi se navaja ozir na jezikovne razmere v naši državi. Ako se prikloni nameravani slovenski trgovski šoli v Ljubljani zadružna šola, potem bo to prva taka šola v Avstriji.

Pri vprašanju organizacije take šole moramo najprvo vpoštevati njen namen. Ta namen je lahko dvojen. Prvič zasleduje lahko zadružna šola namen dati sistematično, teoretično in praktično izobrazbo mlajšim zveznim in zadružnim uradnikom in funkcionarjem, drugič pa je glavni namen zadružne šole lahko ta, da se v nji

spopolnjujejo v svoji izobrazbi že starejši, v praksi stoječi zvezni in zadružni uradniki in funkcionarji. V tem drugem slučaju bi morala biti zadružna šola razdeljena v tečaje za uradnike in funkcionarje posameznih vrst zadrug, n. pr. za hranilnice in posojilnice, za mlekarke zadruge, konzumna društva itd.

Zdi se mi, da pride pri slovenski zadružni šoli v poštev, z ozirom na naše razmere, v prvi vrsti namen, ki se dá z vpejavo specijelnih tečajev združiti delno tudi z drugim namenom. Slovenska zadružna šola naj bo samostojna šola, namenjena strokovni izobrazbi mladeničev, ki se hočejo posvetiti našemu zadružništvu kot uradniki, ali pa se čutijo poklicane sodelovati pri zadružnem delu v načelstvu ali nadzorstvu zadrug. Ne sme pa biti zaprta tudi onim, ki že delujejo kot uradniki in funkcionarji pri zadrugah, pa hočejo samo svoje znanje spopolniti potom šole. Tudi se ne sme sprejem učencev v to šolo omejevati z zahtevo kake posebne predizobrazbe. Zadostuje naj dovršena ljudska šola. Traja naj pouk najmanj šest mesecev. Pouk naj bo združen z obiskovanjem zadrug, trgovin in tovarn. Pri določitvi časa tega šestmesečnega pouka naj se ozira na to, da imajo naši kmetiški mladeniči in moške največ časa v pozni jeseni in po zimi.

Z ozirom na te zahteve pa je treba pouk tako urediti, da se bo po njem lahko gosegel gori označeni namen. Načrt pololetnega pouka naj bi se razdelil morda tako-le: A. Splošni predmeti: 1. Zgodovina, organizacija in temeljni pojmi o zadružništvu. 2. Zadružno pravo. 3. Splošno in zadružno knjigovodstvo. 4. Zadružno spise, združeno s poukom slovenščine. 5. Blagoznanje in trgovski zemljepis. 6. Denarno in kreditno znanje. 7. Trgovsko računstvo. 8. Splošno pravoznanje z ozirom na civilno, trgovsko in menično pravo. B. Specijelni predmeti: 1. Uprava hranilnice in posojilnice, konsumnega društva, obrtnih zadrug. 2. Nauk o revizijah. 3. Železniško in tarifno znanje.

Po tem načrtu bi bilo pri pololetni zadružni šoli seveda treba, da bi se vršil pouk cel dan. Da pa se učencem dá tudi prilika k telesni izobrazbi, naj bi se uvedla na zadružni šoli tudi telovadba in vsaj v četrtkih in nedeljah popoldne naj bi se vršili skupni izleti.

Naj bi merodajni faktorji upoštevali te nasvete!

Boj ob Adriji.

Trst, 7. avgusta.

»Dolina — ne zgineš več mi iz spomina«, to, se zdi, da je zdaj vodilni motiv našim tržaškim liberalcem, kajti neprestano zadnji teden govore in pišejo o udarcu, ki jih je zadel s tem, da si je krščansko-socialna organizacija postavila domovanje v važni dolinski postojanki. Najhujši terorizem ni nič pomagal in dasi se tolažijo pri »Eđinosti« z običajnimi frazami, da so »emiserji« z Ljubljane in z njimi vred mi, okoličanski duhovniki, brezdomovinci, efijalti, herostrati in tako dalje, vendar tudi razboritejši liberalni krogi uvidevajo, da je nemarnega in lažnjivega slogogojstva v Primorju konec in da se, hočeš nočeš, bodo morali meriti s tistimi, ki hočejo resnično slogo na krščanskem in demokratiškem temelju, tiste pa, ki niso zanj, smatrajo za sovražnike istrskega ljudstva in boj proti njim za življenjsko potrebo.

Zato je eden izmed prvih v »Eđinosti« od 6. t. m. napisal članek o »dvanajsti uri«, ki je v Primorju odbila. V tem oziru ima člankar čisto prav: za nami je dvanajst ur, kjer smo skupno drug drugemu izkušali sugerirati, da smo edini, dasi nismo bili, pred nami je pa doba, kjer bomo do skupnega dela mogli priti šele po medsebojnem načelnem boju. Sicer dotični članek ne razodeva niti najmanjše temeljitosti, temveč je pisan v znanem tonu, ki se ravno najbolj perečih vprašanj nalašč izogiba. Obsoja »nazovi-načela«, to je boj med krščanskim svetovnim naziranjem in liberalnim indiferentizmom, češ, da škodujejo narodnosti, da hočejo uveljaviti v Istri »italijansko rimstvo« in »dunajski pangermanizem«. G. člankar, šli ste med demagoge! Žal nam je, resnično žal! Krščanski socializem nima v svojem programu ne italijanskega rimstva ne dunajskega pangermanizma. To člankar čisto dobro ve. Če torej udarja v svojem članku proti »rimstvu«, potem si to drugače ni mogoče tolmačiti, kot da je s tem mislil katoličanstvo, kajti na Kranjskem n. pr., katero ima člankar pri tem v mislih, se »rimstvo« ne javlja nič drugače, kot v katoličanstvu. In tudi mi tržaški in istrski krščansko misleči moške ne poznamo drugega »rimstva«, kot katoličanstvo. Kdor torej označuje katoličanstvo za rimstvo, ta je naš načelni nasprotnik, je liberalci in nima pravice zavzeti se za nekaka nev-

tralna tla, kjer naj bi se bil skupni boj za narodnost. Ta že ni več nevtralen! Proti italijanstvu in nemštvu bomo brezdvoybe šli skupno v boj, toda, kjer te nevarnosti ni, tam je načelni boj neizogiben, tam je dvanajsta ura odbila!

Čemu se trapiti s slogo, ki je že davnej več ni? Ali ni »Eđinost« še nedavno toplo priporočala takozvano abiturientsko številko »Omladine«, ki je polna najdrznejših napadov proti katoliškemu svetovnemu naziranj? Ali niso v Dolini od strani pristašev »Eđinosti« padle fanatične besede proti duhovništvu kot stanu? Ali niso oni celo trdili, da katoliški duhovniki niso pravi oznanjevalci krščanstva? Če smo že tako daleč prišli, potel le krinko z obraza! V »Eđinosti« od 19. julija je bilo izrečeno, da so dosednji tržaški vodilni krogi napredni in nočejo »nazadnjaštva«, kar identificirajo s »klerikalizmom«, da pa se ne dotikajo ljudskega »čustvovanja«. Seveda se ga ne, kajti oni razumejo pod verskim čustvovanjem ljudstva to, kar oni sami hočejo, oziroma domnevajo. To abotno slepomišenje se mora res vsakemu pametnemu človeku gabit.

Naš znanec pa je v članku od 6. t. m. šel še veliko dalje, za njim pa jo ubirajo manjši bogovi tudi po noticah iste številke. V »Slovenču« od 7. julija sem namreč povdarjal sledeče: »Podlaga za narodnostno sporazumljenje v Istri je dosežena, narodni boji ne bodo imeli več prejšnje ostrine. Gospodarska in kulturna vprašanja bodo stopila v ospredje. In pri tem so krščansko-socialni elementi v deželi v prvi vrsti udeleženi, posebno ker na eni strani pritiskajo socialni demokrati, na drugi pa narašča tudi med Italijani krščansko-socialna organizacija. Ali naj mi zaostanemo različnim advokatom na ljubo?« V podkrepljenje tega sem navajal, da je dr. Rybač na nekem shodu v Šklednju sam plediral za sporazum z Italijani, proti katerim so tržaški narodnjaki dozdaj hujskali neprestano v boj. Iz tega izvaja zdaj »Eđinost«, da smo s tem namignili, naj se naši ljudje v Trstu in Istri pri prihodnjih deželnozborskih volitvah združijo proti slovenskim liberalcem z laškimi liberalci in brezverci! Gosp. člankar — ali ste to hote ali nehote storili? Pasus v »Slovenču« vendar jasno pove — in nič ne namigava — da je krščansko-socialna slovenska organizacija v Trstu in Istri zato potrebna, ker bodo po sedanjem položaju

LISTEK.

Skrivnostni obisk.

Črtica. Mark Twain.

Prvi človek, ki me je obiskal, ko sem se naselil v mestu, je bil gospod, ki se je upeljal s pojasnilom, da je taksator in da je v zvezi z oddelkom za notranje dohodke Združenih držav.

Rekel sem mu, da nisem slišal še nikoli o tej stroki obrti, da sem pa zelo vesel videti ga, in da ga prosim, da naj se vsede.

Vsel se je. Nisem se mogel domisliti ničesar, s čim bi zabaval gosta, pomislil sem pa, da mora biti gospodar zgovoren, uljuden, postrežljiv. Ker nisem kaj drugega vedel, ga povprašam tedaj, če bo odprl svojo prodajalno v naši bližini. Potrdil je — toda ne da bi, kakor sem upal, pojasnil, s čim trguje.

Jaz se pa nisem hotel pokazati radovednega. Zato sem poskusil z vprašanjem: »Gre kupčija dobro?« on pa je odvrnil: »Hm — tako, tako.«

Nato sem rekel, da se oglasimo pri njem, in če nas postrežejo kot drugje, postanemo njegovi odjemalci.

On je rekel, da je nedvomno, da nam bo zadostoval njegov etablissement. Vsaj

on da se ne spominja nikogar, ki bi bil posikal drugega zastopnika njegove stroke, kedar je imel enkrat opraviti z njim.

Mož je bil samozavesten, toda izvzemši naravne hudobije, ki je bila začrtana na vsem obrazu, je gledal čisto pošteno.

Ne spominjam se več, kako se je go-dilo, toda polagoma sva se odtajala in prišla v tir — to se pravi najin pogovor — in nato je šel kot navita ura.

Govorilo se je, govorilo, govorilo — vsaj od moje strani, in smejala, smejala — vsaj od njegove strani. Pa ves ta čas nisem izgubil pričujočnosti duha, moja naravna zvitost je bila »v polnem paru«, kot pravijo strojevodje. Odločil sem se, da izvem kljub njegovim nejasnim odgovorom od njega vse, kar se tiče njegove kupčije in sicer sem mislil izvleči vse to iz njega, ne da bi on to zapazil. Hotel sem ga zvabiti v globoko, globoko past, povedati mu vse, kar se tiče moje obrti, pridobiti ga s tem in ogreti tako, da bi ne mogel drugače, kot da mi poda obširna pojasnila o svoji obrti, predno bi zapazil, zakaj se meni gre. »Ti ne slutiš, moj sin,« sem si mislil, »s kakim zvitim ptičem imaš opraviti.«

»Bi ugenili,« sem rekel, »koliko sem dobil preteklo zimo in poletje za moja predavanja?«

»Ne — gotovo ne — in če bi mi šlo za glavo. Dovolite — morda dvatisoč dolarjev — kaj? Toda ne, ne — toliko niste zaslužili — recimo, da ste sedemnajststo.«

Haha! sem si mislil. »Moj dohodek za predavanja pretekle zime in pomladi znaša štirinajst tisoč sedemsto in petdeset dolarjev. Kaj pravite k temu?«

»Da je to neverjetno, popolnoma neverjetno. Moram si zapomniti. In vi menite, da to ni še vse?«

»Vse! Kaj še! Pride še moja plača pri »Dnevnem bojnem kriku«. Na štiri mesece približno — približno — no, kaj bi vi rekli — če bi jo nastavil na osemstisoč dolarjev?«

»Kaj bi rekel? Da bi plaval tudi jaz rad v takem morju obilnosti. Osemstisoč! To si moram zapomniti! In če razumem prav — to ni še vse, vi nesrečnež? Imeli ste še druge dohodke?«

»Hahaha! Seveda. Mi štejemo tako rekoč šele pri začetku. Zdaj pride moja knjiga: »Nedolžnost na potovanju«. Cena tri dolarje petdeset centov do pet dolarjev — po vezavi. Poglejte mi v oko in poslušajte: Zadnjih pet in pol mesecev — ne glede na to, kar se je prodalo poprej — samo zadnjih pet in pol mesecev smo oddali petindevetdesettisoč iztisov. Petindevetdesettisoč! Pomislite še enkrat! Štiri dolarje iztis, to je, prijatelj — štiristotisoč dolarjev — in jaz dobim polovico.«

»Grom in strela! Moram napisati — štirinajst — sedem — pet — osem — dvesto . . . Suma — recimo: dvestotrinajst ali štirinajst tisoč dolarjev. Je to mogoče?«

»Mogoče? Če sem se zmotil, sem se v tem, da sem izpustil kaj. Dvestotrinajsttisoč je moj letošnji čisti dohodek, če znam sploh računati.«

Zdaj je vstal gospod, da gre. Mene je obšla neugodna misel, da sem mu razkladal zaman svoje razmere. Tudi me je zapeljalo njegovo glasno občudovanje, da sem povečal znatno vsako svoto. Vendar ne — v zadnjem trenutku mi je izročil gospod zalepko z opombo, da je v njej naznanilo njegove obrti, naznanilo, ki mi poda zaželjeno pojasnilo. On da bi bil ponosen, če bi smel šteti tako premožnega moža za svojega odjemalca. Poprej da je mislil, da je več premožnih gospodov v mestu, pa kakor hitro je stopil v obrtnih zadevah z njimi v zvezo, takoj se je pokazalo, da imajo komaj toliko, da se prežive. Da je pretekla že cela večnost, odkar je videl od obličja do obličja bogatina, z njim govoril, mu podal roko. Da se komaj zadržuje, da se mi ne obesi za vrat, in, da bi ga zelo osrečil z dovoljenjem, da me sme objeti.

To mi je ugajalo tako, da se nisem branil, temveč dovolil poštenemu tuju, da je ovil roke okrog mojega vratu in pretočil nekaj pomirujočih solza, ki so tekale po mojem hrbtu. Nato je šel svojo pot.

narodnostni boji izgubili na prejšnji sili in bodo zato prevladala kulturna in gospodarska vprašanja. Ta pa se morajo rešiti na podlagi kulturnih in gospodarskih in ne izključno narodnostnih programov. Taki programi so pa nujno od svetovnega naziranja odvisni — torej tukaj krščanska, tam liberalna, tam zopet socialnodemokratska stranka! O kaki zvezi z Lahi se nam še sanjalo ni. Člankar nam to ali podtika ali pa je res tako sklepal. V prvem slučaju to ni od njega posebno lepo, v drugem pa ni logično...

Znani neznanec naš' potem nažene z izdajalci. Huda beseda, pa se nas ne prime, kajti narodnega čustvovanja si krščanski laiki in duhovščina ne pusti odrekati od nikogar, tudi od tega gospoda ne! Če bi nas ne bilo, že zdavnej bi bila vsa tržaška okolica poitalijančena. Če so tržaški advokati kaj storili, so z našo pomočjo storili, in brez nas bi vse njihovo delo ne bilo ene same rodbine tujstva obvarovalo! Zato pa ste v zahvalo v Dolini kričali: »Doli z duhovniškim biretom!« ... Na očitane izdajstva smo bili pripravljeni, pa da bo to storil odlični voditelj tržaškega Slovenstva, tega nismo verjeli. Pa nam je čisto vseeno!

Ako je pri nas nesloga, so je krivi edino pristaši »Edinosti«. Naša izobraževalna društva nimajo namena razdirati, kar se je na narodnem polju storilo. To je jasno iz njihovih pravil in njihovih dosedanjih delovanj. In vendar so pristaši »Edinosti« hoteli z brahijalno silo vsako teh društev uničiti, bodisi v Boljuncu, bodisi v Sv. Ivanu, Škedenju, Dolini itd. Vse to, predno je kdo od prirediteljev sploh še besedo znil! Tega ne more člankar utajiti. Namen društev je izobraževanje, torej jih mora vaša stranka — gospodine — podpirati, če jih pa ne, temuč trdite, da te izobrazbe nečete, potem dokazujete, da ste nasprotniki izobrazbe na krščanskem temelju in iz tega sledi kaj? Da ste liberalci, svobodomiselci, kakor si lepših ni želeti mogoče.

Čemu se tako razburjate? Povemo vam mi: Pod krinko sloge bi bili vaši učitelji naše ljudstvo neopaženo odtujili veri, cerkvi in krščanski prosveti, ker smo vam pa zdaj na prste stopili, zato tako glasno tožite po tisti slogi, ki vam je omogočevala delati, kar ste hoteli. To priznajte in stokrat bolj bo vplivala taka odkritost, kot pa neslano vaše slogarjenje.

Sicer ste pa sami priznali, da vam prede. Nam to zadostuje. Nobeno sramotjenje in nobeni očitki »herostratstva« nas ne oplašijo več, da ne bi šli proti svojemu cilju. Če bi se še zdaj »sloga« vzdrževala, potem se vaše pozicije še bolj utrde, kajti spoznali ste nevarnost. To tudi mi dobro vemo. Zato pustite rajši brezplodno zabavljanje, ne skrivajte glave v pesek kakor tič noj in drugih ne slepite, da se gre za slogo, temveč vedite in vsemu svetu povejte, da se gre edinole za to, ako naj se tudi v Trstu in v Istri uveljavi novi liberalizem, propagiran od praških visokošolcev ter mlajšega učiteljstva ali pa naj se ohrani krščanski demokratizem, katerega temelje so postavili že rajni Dobrila in njegovi rodoljubni sodobniki. Vse drugo je fraza, slepilo in samotolažba. Nič pa ne bomo tožili, ako boste po naših shodih še nadalje s terorizmom nastopali, kajti ti nastopi le vam škodujejo, nas pa utrde.

Istrski duhovnik.

Velika jubilejna slavnost v postojnski jami.

V proslavo vladarskega jubileja presvitlega cesarja vrši se v soboto, dne 15. avgusta t. l. (na praznik Marijinega vnebovzetja) ob 3. uri popoldne v slavnostno razsvetljeni postojnski jami veliko jubilejno slavlje, ob sodelovanju dveh godb: godbe bosansko-hercegovinskega pešpolka št. 4 iz Trsta in postojnske jamske godbe. V veliki podzemeljski plesni dvorani, ki obsega prostor za 2000 ljudi, se bode vršil sijajen slavnostni koncert, med katerim vršil sijajen koncert, v tem bainotrajnem podzemeljskem kraljestvu, polnem blestečih stavb in drznih oblik, kakor bi se jih človeški um nikdar ne domislil. Trudnim in kreplja želnim se bode v stranskih jamah nudilo peneče pivo ali rujno vipavsko vinice, pa tudi ljubitelji dobre turške kave jo bode dobil natočeno od pristnega turčina. Baje pridejo na jamsko slavnost tudi vrli tamburaši iz Lozic, ki so ob Binkoštih tako imenitno igrali na gori Kalvariji. Ta dan uraduje v jami tudi podzemeljska pošta in sicer koj za »Plesiščem«. Ondi je postavljenih nebroj miz in klopj za one, ki hočejo poslati razglednico postojnske jame s pravim poštnim pečatom »Postojnska jama«.

Kakor čujemo, pride tudi fotograf v jamo, istotako se bode postavilo strelišče in druge zabave. Zveze z vlaki so jako ugodne. Gorenjci in Korošci kakor tudi Dolenjci odidejo s poštnim vlakom ob 1. uri popoldne iz Ljubljane in so točno ob 3. uri popoldan v Postojni. Notranjci južno od Postojne. Tržačani, Istrani in Goričani se poslužujejo poštnega vlaka, ki odide ob 10. uri zjutraj iz Trsta, ali pa tudi brzovlaka, ki odide iz Trsta ob 8. uri zjutraj. Hrvatje, Dalmatinci, Rečani in Opatijci pa ali osebnega vlaka, ki odhaja iz Reke ob 5 uri 21 min. zjutraj, ali pa brzovlaka, ki odrine iz Reke ob 8. uri zjutraj. Ravnotako ugodno so tudi zveze za povratek. Ker se bodo zbrala v jami tudi notranjska pevska društva, pričakovati je, da se jamska jubilejna veselica čim najlepše izvrši.

Tržne vesti.

7. avgusta 1908.

Tržišča se nikakor ne morejo oživiti, ker se ne upa ne konsum pa tudi ne prekupci poseči po blagu. Ponudbe so v tem tednu nekoliko številnejše kakor pa v zadnjem tednu in zategadelj so terminski kurzi, ki so se do srede dvigali, s tem dnem začeli padati, tako, da imamo danes za nekaj vinarjev nižje kurze kakor zadnji soboto. Efektivno blago je ostalo, izvzemši nekaj vinarjev gor ali dol, neizpremenjeno.

Zadnja uradna cenitev letine na Ogrskem ni potrdila številke zasebne cenitve. Zasebno se je cenila zadnji čas ogrska žetev pšenice na približno 41 mil. met. stotov. Uradno pa se cenil pšenica na 3807 mil. met. stotov, torej za 3 $\frac{1}{2}$ mil. met. stotov več, kakor 15. julija t. l.

Kar se tiče teže in kakovosti pšenice, povdarja, da dosega pšenica povprečno težo, deloma je jako težka. Trpela je pa večinoma barva. Tudi kakovost rži zadovoljuje, medtem ko se cenil množina na 1166 mil. met. stotov. Ječmen se cenil na

1173 mil. met. stotov. Kakor rženo tako ječmenovo zrno je lepe barve, in to ne le težko zrno, ampak tudi majhno in lahko. Slabo je izpadel oves. Da ta nima še višje cene, je kriva pač koruza, katera bo najbrže tudi letos povoljno se obnesla. Oves se cenil na 993 mil. met. stotov. (Lansko leto se je pridelalo: pšenice 3280, rži 1069, ječmena 1373, ovsa 1154 mil. met. stotov.) Krompir je na Ogrskem slabo se obnesel.

Ječmen za pivovarne bo letos imel gotovo visoko ceno, ker je letina na Nemškem manjša kakor lansko leto.

Moka. Konzum je začel novo kampanjo brez vsake zaloge moke, zategadelj je bil prisiljen nakupiti za prvo potrebo in to tudi po visokih cenah. Ker je zadnji čas živahnost kupev začela se manjšati, so mlini začeli v ceni nekoliko popuščati, samo da obdržijo kupee pri dobri volji. Mlini meljejo s polno paro in bi radi zaključili kolikor mogoče največ. Mnenja o ugodnosti današnjih močnih cen so različna.

Budimpešta notira povprečno:			
pšenična moka	št.	0	K 18—
"	1	"	1770
"	2	"	1740
"	3	"	1720
"	4	"	17—
"	5	"	1670
"	6	"	1640
"	7	"	1540
"	7 $\frac{1}{2}$	"	1380
ržena moka	št.	0	K 1540
"	0 $\frac{1}{2}$	"	15—
otrobi debeli	"	"	575
otrobi drobni	"	"	575
otrobi rženi	"	"	6—
krajna moka	K 7,70 do	"	8—
otrobi za sept. do dec.	debili K 5-90 do	K 6—	fini K 5-80 do K 5-90.

Špirit. Kakor kontingent, tako eks-kontingent špirit je padel v ceni. Tuplo je ostal neizpremenjen in notira Praga kron 150— do kron 15025, denaturiran pa kron 4525 do 4550. Promptna kupčija je živahna.

Sladkor. Mednarodni sladkorni trg nam je prinesel nižje cene za sirovi sladkor. Sladkorna pesa kaže ugodno. Rafinada sicer ni padla v ceni, ker se kartelu ne zljubi znižati cene, toliko pa lahko omenimo, da je tudi ne more prodati, ker je druga roka šla s ceno nižje.

Hmelj. Savinjskemu hmelju je primanjkovalo dežja, akoravno posebno pozni hmelj kaže precej cvetja. Na Češkem kaže hmelj precej dobro. Kvaliteta bo najbrže izvrstna. Kupčija je precej mrtva, zadnji čas je skoraj popolnoma zaspala. Cena je postala omahljiva.

Kava. Santo - letina bo najbrže obilna, ker je Brazilija začela popuščati. Termini popuščajo.

Svinjska mast. Cene zopet višje.

SOMIŠLJENIKI !

Da razprodaja užigalic S. K. S. Z., ki jih je le-ta založila v korist obmejnim Slovincem, napreduje, to je gotovo. Prav tako je pa tudi gotovo, da bi bile te užigalice lahko že v zadnji vasi danes vpeljane, da je storil vsak somišljenik svojo dolžnost.

Somišljeniki ! Vzdromite se torej že končno ter delujte na to, da je ne bo trgovine, ne trafike, niti gostilne, pa tudi

nobene privatne hiše ne, v katerih bi se ne prodajale, oziroma izključno rabile le te naše užigalice.

Ne kupi tobaka, niti smodke, niti cigarete v trafiki, ki nima teh naših užigalic naprodaj! Ne kupi niti kave, niti soli, niti riža v oni trgovini, kjer nimajo teh naših užigalic naprodaj! Ne pohajaj v gostilno, v kateri se ne rabijo naše užigalice!

V slogi je moč! V delu je spas!

S. K. S. Z. v Ljubljani.

Cerkveni letopis.

— **Prenovljenje župne cerkve v Št. Jerneju na Dolenjskem.** Župno cerkev šentjernejsko so v zadnjem času prav lično prenovili in pomladili. Cerkvenega zvonika streho v barok-slogu so odstranili, ker je bila vsa trhla in črviva, ter jo nadomestili z novo, nekoliko višjo in prav primerno z zlatom okrašeno, kakor to pristojna baročnemu slogu. Pred cerkvijo so nekdanje pokopališče zravnali, podrli neokusno obzidje, da je cerkev prav lična sredi sosednjih zgradb. Umestno bi bilo, da bi se tudi ostali del nekdanjega pokopališča na sličen način reguliral in prilagodil celi situaciji. Vnanje cerkvene stene so pobeljene z rumenkastim beležem. Tudi notranjščina kaže prijaznejše lice, kajti stare kamnite plošče cerkvenega tlaka so zamenjali z ličnim šamotnim tlakom. Prednji cerkveni del, ki je bil za celo stopnjico višji, se je pri tej priliki odkopal in so se tla zravnila, kar je gotovo bilo že davno potrebno. Pri vsem tem pa se opaža od dne do dne večja potreba nove cerkve, kajti prebivalstvo narašča; saj je župljanov nekaj manj kot 7000 in vendar je cerkev bila zidana za prebivalstvo pred kakimi 80 leti, katerega je bilo morda tri do štiri tisoč. To bi bila torej uvaževanja vredna naloga bližnje bodočnosti.

— **Posvečevanje nove župne cerkve v Javoru pod Ljubljano** se ne vrši na sv. Roka dan, ampak en dan poprej, to je na Veliki Šmaren. Objednem bo prevz. knez in škof podelil zakrament sv. birne okoli 40 birmancem. Pretečeni teden smo dobili novo uro v zvonik. Do sedaj kaže dobro. Nje cena je dosti ugodna. Izvršil jo je g. Gregor Troha, urar v Javorju nad Škofjo Loko. Mož je poštenjak in se vsem toplo priporoča. Sočasno se je cerkev prebavala, upamo da okusno. Ta teden postavila g. podobar Ivan Pengov nov veliki oltar in prižnico. Vidi se uže naprej, da bo delo imenitno, nekaj izvanrednega. Vesten mojster, ki vpoštevava v vso natančnostjo nasvete in merodajne strani z ozirom na cerkveno umetnost. Kar je pa izvršil g. Fr. Gašperšič iz Sostrega s svojo spretnostjo, to pa vé le edini Bog, ki naj mu bo večni plačnik. — V malem zagorskem zatišju smo, delujemo brez hrupa in vendar smo veliko naredili, le pridite pogledat na Velikega Šmarna dan. Pričetek bo najbrže ob 8. uri.

Tedenski pregled.

Vodstvo S. L. S. je nastavlilo za glavnega tajnika stranki g. dr. Val. Rožiča. Posluje v sobi poleg uredništva »Slovenca«.

Kmetom v pomoč se bo delilo seno potom »Gospodarske Zveze«. Vlada je dala le malo podpore, in se bo zato seno

Komaj je odšel, sem odprl zalepko z »naznanilom«. Pazljivo sem jo proučeval skozi štiri minute, potem sem poklical kuharico in rekel:

»Prosim — držite me — omedlim... Mari obrača lahko tačas palačinke.«

Ko sem prišel zopet k sebi, sem poslal v bližnjo žganjarno in najel za tedensko plačo moža, ki je bil izvežban v kletvini, da bi sedel cele noči in preklinjal tistega tujca, in me nadomestoval včasih črez dan, kedar nisem več znal naprej.

Saj je bil res pravi falot. Njegovo naznanilo ni bilo nič drugega kot pičvredni davčni listek — veriga nesramnih vprašanj o mojih domačih zadevah — vprašanj, ki so zavzemala skoro štiri goste tiskanih foliostrani. Vprašanj, ki so bila sestavljena s tako bistroumnostjo, da ne bi spoznali najstarejši ljudje, kaj da pomenijo. Vprašanj, ki so bila tako urejena, da si bil prisiljen naznaniti svoje dohodeke štirikrat večje, kot so bili v resnici. Iskal sem izhoda, pa kazalo se je, da ni nobenega. Že prvo vprašanje se je podalo mojemu slučaju tako, kot dežnik mravljišču, če ga razpneš nad njim:

»V kaki višini so bili vaši dohodki lanskega leta iz vaše trgovine, obrti ali službe, ne glede na to, kje da ste izvrševali eno ali drugo?«

In to vprašanje je vleklo trinajst drugih ravno tako usiljivih za seboj, katerih najskromnejše je zahtevalo pojasnila, če nisem zakrivil ropa ali sleparstva, če nisem

prišel s pomočjo požara ali podobnih dohodkov do premoženja, katerega nisem omenil v svojem odgovoru na št. 1.

Bilo je jasno: Tujec mi je dal priliko k blamaži. Bilo je vidno kot na dlani. Zato sem šel ven in si sem najel še enega moža za preklinjevanje. S svojim prilizovanjem me je zapeljal tujec, da sem naznanil svoj dohodek na dvestoštirinajsttisoč dolarjev. Davka prosti so bili po postavi tisoč od njih. To je bil edini odbitek, katerega sem mogel zaslediti in ta je bil le kaplja v oceanu. Pri postavnih procentih — pet od sto — bi moral plačati vladil desetstisočstostopetdeset dolarjev dohodnine.

(Pripomniti hočem takoj, da tega nisem storil.) Znan sem z zelo premožnim možem. Stanuje v palači, živi po knežje, ima velikanske stroške, a nima dohodkov, kot sem videl iz njegove davčne pole. V svoji stiski se podam k temu možu. On vzame grozno vrsto mojih dohodkov v roko, natakne očali, namoči pero, in — predno se zavem — sem bil berač. To se je zgodilo na najpriprostejši način, in čisto lahko. S pomočjo spretnosti, s katero je uporabil odbitke. Nastavil je moje državne in mestne davke na toliko in toliko, moje izgube pri brodomolu, požaru itd. na toliko in toliko; izgube pri prodaji zemljišča — prodaji živine — stanarina — poplave — prezidave — že obdačena plača, ker je navedeni častnik mornarice, armade itd., in več takih stvari. Od vsake teh točk je znal izbiti za čuda velike od-

bitke. Ko je bil gotov in mi je podal davčno polo, sem videl v hipu, da sem imel preteklega leta dohodka, to se pravi, čistega dohodka, samo dvanaajststopetdeset dolarjev, štirideset centov.

»Pri tem,« je rekel, »je tudi tisoč dolarjev davka prostih. Pojdite sedaj v davkarijo in prisežite na ta dokument, potem plačate stopetdeset dolarjev davka.«

(Ko je govoril, potegne njegov sinček, mali Villy, dvedolarsko noto očetu iz telovnika, in se izgubi. Stavim, kar hočete, da bi navedel tudi deček napačno svoje dohodke, če ga išče jutri moi tuii gospod.)

»Ali delate zmiraj na tak način odbitke?« sem vprašal. »tudi, kedar cenite lastne davke?«

»Seveda. To se razume. Če bi ne stalo pod rubriko odbitkov tistih tolažljivih enajst klavzul, bi moral priti vsakoletno na beraško palico — samo zato, da bi podpiral to denarja lakomno, slabo in tiransko vlado.«

Ta gospod je eden najuglednejših, najsolidnejših mož mesta, mož čiste morale, trgovskega poštenja, mož nedvomljive, nedotakljive zanesljivosti. Vsled tega sem se podvrget njegovi razsodbi.

Šel sem v davkarijo. In stal sem tu, pod očmi tujega gospoda, pred pogledom, ki mi je očital — in prisegel na laž za laž — dokler ni bila pokrita moja duša na prst debelo s krivimi prisegami, dokler ni-

sem izgubil za večne čase spoštovanje pred seboj.

Pa kaj škodi to? Kaj ne dela tako vsakoletno tisočero najbogatejših in najponosnejših, najbolj pravičnih in slavnih mož Amerike?

Pismo Boltatuga Pepeta.



Gespuđ redehter!

Eh, nej reče edn kar če, lđje sa pa ratal zadne cajte res več ket čudn. Nahter sa že tak telebani, de jm na celmo svete ni glihe za dubit. Če se na enga skubacaja, pa mu na daja nuč in dan gmaha in sitn sa, kokr ta jesenske muhe.

Ta nar bl grdu je pe sevede, če se clu pudložnki sprauja nađ sojga naprej

moglo prodajati le takim, ki so res ubogi in si ne morejo nabaviti sena po obstoječih cenah. Seno se bo oddalo po 6—7 k meterski stot. Pripeljalo se bo na železniško postajo, ki je najbližja proslca. Za odpeljavo od tam pa morajo skrbeti kmetje sami. Kupna cena se plača po dobroti posredujoči zvezi. Prošnje je vložiti do 14. avgusta pri pristojnem županstvu. V prošnji se napove bivališče, število konj in govedi in naprošena množina sena. Z vložitvijo prošnje je prosilec vezan sprejeti naprošeno seno. — Čuje se, da so naši poslanci, na čelu jim dr. Šusteršič, resno nastopili na Dunaju pri vladi in zahtevali, naj se dá večja podpora kakor 200.000 K, ker je potreba velika.

Vojaške vaje so se začele. V Sežano je došel 3. avgusta 47. pešpolk in ostane ondi približno 10 dni. Prebiva deloma v Sežani, deloma v Dolenji vasi. Pri letošnjih cesarskih vajah bodo prišle v poštev nove tehnične pridobitve: nove vojne pekarne, novi vozovi s kuhinjami, avtomobili itd.

V Bosni l. 1878 padlim kranjskim junakom je napravil častniški zbor domačega pešpolka viteza Milde št. 17 spominsko ploščo. 5. avgusta so jo odkrili v cerkvi sv. Petra v Ljubljani.

Zeppelin je naredil po dolgem trudu zrakoplov, ki se je dal voditi. 4. avgusta se je dvignil v zrak. Pri Echterdingu pa je nastala nevihta, dvignila čoln, zrakoplov je eksplodiral in zgorel. Za Zeppelina sedaj zbirajo doneske, da napravi nov zrakoplov. Nemški državni tajnik z drugimi ministri je odkazal 500.000 mark. Vsega je že nabranega do tri milijone mark.

Raznosterosti. Voditelji tretjega reda so se prvokrat zbrali v ljubljanskem frančiškanskem samostanu k skupnemu posvetovanju o stanju tretjega reda in o nadaljnjem enotnem postopanju, da se poživi in razširi red, ki je velikega pomena za cerkev in državo. — Poročil se je dr. Jos. Dermastia z gpdc. Ivanko Pahor. — Zlato mašo je obhajal g. stolni kanonik Kajdiž na Brezjah. — Z nožem v vrat se je zabodel Gašper Mohar v Škofiji Loki. Pred smrtjo je spravil z Bogom. — Kletarski nadzornik za Kranjsko je g. Franc Gombač. — Na Vipavskem se je začelo grozdje že mehčati. — V Unioni so v preteklem mesecu prenočevali 1004 tujci. — 50-letnico poroke sta obhajala g. bivši trgovec Ivan Fabjan in soproga. — V angleški Kolumbiji divja požar več sto kvadratnih metrov na okoli. Uničenih je sedem mest in vasi, 800 oseb je zgorelo. Škode je nad 30 milijonov. — Umrl je nadučitelj Fettich-Frankheim v Mokronogu. — Ljubljana je uvrščena v 2. razred aktivitetnih doklad.

Godovi prihodnjega tedna:

Nedelja, 9. avgusta: Roman, Emigdig, Afra.
Ponedeljek, 10. avgusta: Lavrencij, Hugon.
Torek, 11. avgusta: Tiburcij, Suzana, Filomena.
Sreda, 12. avgusta: Klara, Hilarija.
Četrtek, 13. avgusta: Hipolit in Kasiljan, Radegunda.
Petek, 14. avgusta: Evzebij, Anastazija.
Sobota, 15. avgusta: Vnebovzetje Device Marije.

Zdravstvo.

— **Tuberkuloza v Trstu.** V prvi številki lista »Bolettino«, ki ga bo izdajalo odslej naprej tržaško društvo proti tuberkulozi, je priobčil mestni fizik dr. Constantini članek o tozadevnih razmerah v Trstu. Uvodom svoje razprave piše: Dasi upazujemo dve do tri leta sem znamenja lahkega zboljšanja, je vendar tuberkuloza v Trstu še vedno tako razširjena, da zahteva trdovratnega in konstantnega boja, ne samo od strani javnih faktorjev, temuč tudi od strani privatnih društev, ako hočemo zmagati njeno strašno delovanje. Z zadovoljstvom pozdravlja dr. Constantini, da se je društvo proti tuberkulozi z ustanovitvijo svojega »Prvega dispencarija za bolne na prsih« podalo na praktično polje, s katerim bo lahko veliko pomagalo v tem težkem boju. Tuberkuloza, ki terja na Nemškem od vsakih 10.000 prebivalcev samo še 20 na leto in na Angleškem še manje žrtev, ugrablja človeški družbi v Trstu še vedno več ko 900 članov na leto, kar je toliko ko 45 od 10.000 prebivalcev. Tudi številke leta 1907. so še malo tolažljive. V Trstu je umrlo v pretečenem letu 935 oseb na tuberkulozi, to je 367 %. Pred desetimi leti je presegala umrljivost na tuberkulozi še 50 %. Znamenje zboljšanja je torej tu; a primera z najznamenitejšimi mesti Nemčije nam kaže, da bi se moglo ohraniti 400 človeških življenj na leto — seveda ako bi se izvedlo racionalno asaniranje najbolj nezdavih delov našega mesta, posebno kar se tiče stanovanj. — Nastopni pregled kaže, kateri so najbolj nezdavi mestni okraji. Vzemimo splošno umrljivost 452% pri celokupnem prebivalstvu 208.934 ljudi, tedaj odpade v mestnih okrajih na tuberkulozo: v 1. okraju Sv. Vid 65 mrtvih (344%), v 2. okraju Staro mesto 112 (554%), v 3. okraju Novo mesto 59 mrtvih (259%), v 4. okraju Barj. nova 69 mrtvih (283%), v 5. okraju Barj. stara 184 mrtvih (450%), v 6. okraju Sv. Jakob 142 mrtvih (612%); v predmestjih: v Škedenju 39 mrtvih (431%), pri sv. Ani 89 mrtvih (406%), v Farnetu 51 mrtvih (435%), pri Sv. Ivanu 32 mrtvih (375%), v Rojanu 21 mrtvih (272%), v Barkovljah 16 mrtvih (289%), na Krasu 36 mrtvih (407%). Povprečno število presegata v mestu okraja Staro mesto in Sv. Jakob znatno in Stara-Barjera le malo. Ostali okraji ostajajo vsi pod povprečnostjo; najugodnejše je razmerje v novem mestu. — Številke kažejo, da je zlo omejeno na tri do štiri kaze, kjer je natlačeno prebivalstva naravnost ogromna in kjer bi bilo torej saniranje potrebnejše ko drugod. Številke govoré najjasnejši govor; one olajšujejo nalogo njemu, ki se hoče bojevati z uspehom; sovražnika izslediti ni bilo težko. Zdaj pa hočemo, zaključuje dr. Constantini, z združenimi močmi iti nadenj, da ga premagamo. (V odstavku navedeni % naj se čitajo ‰‰.)

Slovenska dijaška zveza.

+ **Občni zbor »Slovenske dijaške zveze«** se vrši letos v Gorici dne 21. avgusta ob 4. uri popoldne. Natančnejši spored objavimo pravočasno.

+ **»Slovenski dijaški zvezi«** so pristopili kot podporni člani z zneskom 2 K

slednji gg.: dr. Vladislav Pegan, odvetniški koncipijent v Ljubljani, Josip Plantarič, župnik na Dobrovi pri Ljubljani, Valentin Kajdiž, kaplan istotam in Jernej Pavlin v Cerknici. Ob enem popravljamo zadnji izkaz v toliko, da so svoto 10 K darovali dijaški-semenišniki v Mariboru in ne bogoslovci, kakor je bilo pomotoma nanašeno. Iskreno zahvaljujoč se imenovanim gospodom za pristop k »Zvezi« želimo, naj bi našli obilo posnemovalcev.

Šolstvo

+ **Kakšni so nameni »Zavezarjev«?** V uvodnem članku »Učiteljskega Tovariša« beremo sledeče: »Kakor se je globoko verstvo in naboženstvo v našem človeku ubilo in nadomestilo s celo vrsto mrtvih ceremonij, ki naj popeljejo človeka skozi to ubogo zapuščenno dolino solz k edinemu njegovemu cilju onkraj groba, tako je tudi šola našemu slovenskemu človeku le institucija, kjer se naj v prvi vrsti uči katekizma . . . Trajnega, večjega napredka v mišljenju in delu ni, brani ga država, brani ga cerkev, ki se boji prosvetljenja narodovega . . . Hočemo, da se vzgaja naša mladina v duhu narodnem, v duhu prosvete in duhu napredka. Pomagano pa bo šoli in narodovi vzgoji v šoli malo, ako manjka šoli dela na znotraj, ki pripravlja in ustvarja modernega človeka, naj še bo pritisk vlade in cerkve tako silen.« — Jasno je tukaj povedano, da slovenski liberalni učitelji smatrajo zakramente in obrede katoliške cerkve zgolj za mrtve ceremonije, da bi nadalje radi vrgli iz šole katekizem in da bi iz otrok radi napravili »moderna človeka«, kar na Kranjskem po naziranju svobodomiselnih učiteljev pomeni takega človeka, ki zabavlja proti cerkvi, taji Boga, proglašava svobodno ljubezen, ne veruje v posmrtno življenje in izvaja postanek človeka iz živali. Tako poživaljenje in posurovanje človeštva torej uči »Tovariš«. Potem se pa še tako silno togoti, ako ljudstvo opozarjamo na njegovo pisanje! Našemu kmetu mora šola nujno omrzeti, ako vidi, kako od njega plačani liberalni učitelji že iz ljudske šole hočejo napraviti šolo bogotajstva in učilnico brezmejnega sovražstva do cerkve. »Učiteljski Tovariš« je protiškolski list, ker njegovo brezvestno pisarjenje mora šolo privedi do propada. »Tovariš« škoduje liberalnemu učitelstvu samemu, ker je on vzrok, da je ljudstvu do dna srca obsovaženo. Le tako naprej! Vspešen pouk v šoli boste ugonobili, svojih protiverskih namenov pa ne dosegli!

+ **Zagrizenost liberalnih učiteljev na Češkem.** Naši »Zavezarji« so posebni prijatelji svojih čeških kolegov in kolegij. Kako pa češki svobodomiselniki učitelji in učiteljice »delujejo«, o tem priča sledeči dogodek, o katerem poročajo »Severna Morava«. V Kostelec pri Prosnicah je prišla na letovišče učiteljica S. Ko je prišla na obisk k neki rodbini, ji je mati pokazala malega otročička. »Pokaži gospodični, kje je Bogec,« je dejala, in pokazala na križ. Te priložnosti pa »naprednomisla« učiteljica ni smela zamuditi in zato je materi dejala: »Ta košček lesa kaže otroku? Saj sami ne veste, kje je Bog, pa ga otroku kaže!« »Severna Morava« pripomni: »In takim vzgojevalkam naj svoje otroke izročamo?«

— **Sprejem učencev v kmetijsko šolo na Grmu.** Novo šolsko leto se prične na kranjski kmetijski šoli na Grmu z mesecem novembrom t. l. Prošnje za sprejem, ki morajo biti lastnoročno pisane in kolokovane s kolkom 1 K, je poslali vodstvu šole do 5. septembra t. l. Za sinove kranjskih posestnikov je razpisanih pet deželnih študijskih. Učenci z ustanovami imajo hrano in stanovanje brezplačno. Plačujoči učenci plačujejo za hrano po 80 vin. na dan in stanujejo brezplačno v zavodu. Vsaki prošnji je priložiti rojstni list, spričevalo o dovršeni ljudski šoli, zdravniško potrdilo o trdnem zdravju in spričevalo županstva in župnega urada o lepem vedenju. Prošnji za sprejem proti plačilu je pridejati obvezno pismo (reverz) staršev, oziroma varuha, da plačajo vse stroške.

Iz Rafaelove družbe.

— **Izseljevanje v Chile.** Ministrstvo notranjih zadev razglašja z odlokom z dne 29. julija 1908, št. 26.095 ex 1908 v zadevi izseljevanja v Chile (izgovori Čile, južna Amerika) sledeče: Pomankanje delavcev, ki se je pokazalo kmalu po potresnih katastrofi, se je kmalu pokrilo s podvojenim izseljevanjem. Razven tega pa je bila posledica gospodarske krize, da se delavcev ni več potrebovalo, nasprotno se jih je v celih množinah odpuščalo. — Vsopredno s tem dejstvom so tudi znatno padale plače, draginja življenjskih potrebščin pa vedno narašča; zlasti živila so se podražila do neverjetne in doslej še nepoznane višine. V takih okoliščinah je umevno, da je večina izseljencev, ki so dospeli v Chile leta 1907, po kratkem bivanju ondot, to deželo zopet zapustila. Naseljeniško posredovanje je bilo večidel v rokah koncesionarjev, izmed katerih pa mnogi niso izpolnjevali svojih dolžnosti, tako, da je bila chilenska vlada primorana, pogodbe z njimi pretrgati in jim odvzeti koncesije. Nasprotno pa je še v veljavi pogodba, ki jo je sklenila vlada v Chile z nekim italijanskim izselniškim agentom, ki se je obvezal, odpustiti 30.000 izseljencev v Chile. V najkrajšem času baje že dospe tja prva »pošiljatev« izseljencev. Z ozirom na omenjene razmere se mora sedaj od izseljevanja v Chile odločno odsvetovati, in to brez razlike, naj si bodo dotični kot delavci ali pa kot naseljenci (kolonisti) tja namenjeni. Opozarjamo, da daje potrebna navodila tudi podružnica Rafaelove družbe v Ljubljani.

»DRUŽINSKA PRATIKA.«

Našim društvom po Slovenskem pošlje prihodnje dni, kot čujemo, založništvo v Ljubljani na ogled po en izvod letošnje, krasno opremljene jubilejne »Družinske Pratique«, s prošnjo, da seznanijo z njo svoje člane in jim jo priporoče v nakup. Slavne odbore posameznih društev prosimo, da v smislu priloženega poziva store po svoji moči kar največ za vsestransko razširjenje edine naše »Pratique«. En izvod velja 24 vin., po pošti 10 vin. več. Pri naročilih na en ali dva izvoda naj se pošlje znesek naprej, najbolj v pisemnih znakih.

pustaulenga in ga iz sojmo beračejnam spraulaja ub dobra vola, ke vnder veja, de je beračejne, če petke ven uzamema, u Iblan strogo prepuvedan. Tu se prau: prepuvedan za tiste, ke sa res u putreb, za fane leberalneh društu in druge take kumedje u Iblan nekol beračejne ni prepuvedan.

Kokr sm reku: beračejne ta putrebne je u Iblan strogo prepuvedan in pejmontari banke »Slavije« se greja tku deleč spuzabt, de greja sojga predpustaulenga, ke je ub enem slučaju tud iblansk žepan, ub ta prepuvedanem cajte iz fehtajnam nadlegvat, ke b prou za prou mogl bt za mušter usm drugm iblanskem beračem in se držat natank ush naredb in ukazu sojga predpustaulenga.

Te gespud se nisa tega držal zatu, ke mislja, če enkat pr kršn prložnost mal puageteraja za sojga predpustaulenga, de pol zajne ne velaja mestne kundmahenge in de lohka ugajnaja use, kar se jm pulub.

No, nhn predpustaulen, ubenem žepan deželnga stolnga mesta Iblane, jm je za ta nhna predrznast tud aufrihtik puvedu, kar jm je šlu. Jeziu ga je ta fehtajne pusebn še zavle tega, ke ma glih zdej use sorte druge skrbi u soj glau, ke se ne smeja več udložti, pa če negau pejmontari tud ud lakate pu tleh pucepaja. U peru vrst gre tle za blagor mesta, pol šele prideja na vrsta ta druh sitneži.

Pu celem svete se pehaja zavle tujcu,

de b jh u soj kraj prvabil, ke ceu svet je sprevidu, de sa tujci use glih h nuc usakmo kraje, če soj gnar tam zapraulaja. Tud iblansk žepan je pršou na use zadne du tega spuzajnaja, de u treba iz kašna rečjo tujce u Iblana prvabet, de se u kej zasleži. Premšlvou je douh cajta, iz kum b prvabu u Iblana tujce. Mesu je drge cnej, kokr u Iblan, tok iz mesam na u šlu. Umetnška galarija na Grad še tud ni feretek, špinača na Grad tud ne, de b tujce ulekla na Grad, iz ena beseda: u Iblan še ni prou nč tacga, de b tujce mikal.

Pu druzeh krajeh nardeja Vaserkurort, ke maja voda, pr nas ja še Krakoučanke za kumarce škruft nimaja; pol nardeja Luftkurort, ke maja zadost dobrega lufta, u Iblan tud iz luftam na morma voda delat, ke nam ga prah frderbava. In s takem in enakem rčmi s je gspud žepan nuč in dan glava belu, de b pugruntu, kašna pusebnast ma vnder Iblana, ke ja nuben druh kraj na svete nima. Kar mu je padl u glava, use se je pukazal, de ni nč pusebnaga in de maja že drge tud dost tacga.

Naš gspud žepan pa ni kar tku ke u en dan, on na udjeja pr kašn reč, če s ja u glava utepe, preh, de ja vn izpele; tu je že stu in stukat pukazu. Zatu ud zdej ni preh udjeju, de je pugruntu, de ma Iblana tud ena pusebnast, ke ja neker drge nimaja, in tu je — prah. Prah ma Iblana tulk, de lohka iz nim po svet voda delama

in zatu je gespude žepane padla srečna misu u glava in sklenu je, de u Iblana prpuroču pu svete, pusebn med bratm Čehem ket — Štaubkurort. Kokr sa na Češkem Karluve vare za debele ldi, de shujšaja, tku nej u Iblana kurort za suhe ldi, de se uja zredl; ke u nesnag se usaka žvau redi, za kua b se pa ldje ne, ke pu prefesar Grošlne tku nisa nč družga ket žvali, pusebn kedr se ga tkula na kašn leberaln dobrodeln veselic mal preveč najajfaja.

De uma pa u Iblan mel plac za Engländerje, Francoze, Amerikajnarje, Čeh in druge, pu debelost hrepeneče tujce, treba se je blu gespude žepane tud iz mislja ubijat, na kermo kraj b se dal prštmat za tu potrebn kvarteri.

Ta nar preh mu je padu u uči Radeckatu grad pud Tibuli. Ta grad, al kokr prauja Iblančani: hiralnca rotuškeh uradniku in žlahtniku, b biu za tujce ta nar bl prprau, ke lohka ud zdaleč gledaja ublake prahu nad Iblana in kedr jm dohtar zapíše ena al pa dve žlice ud tega prahu, ga greja lohka pu putreb u mest not uzet. Hiralnca, čm rečt: Radeckatu grad nej b se pa pustavu u Štobolt zavravn šintarja, de b mel zdejšn prebivalci iz Radeckatuga gradu pud Tibuli tud en mirn kutičk ket preužitkari.

Sam Radeckatu grad b pa na biu zadost za use tujce, ke b prhetel u Iblana prah not jemat, ampak b se mogla še kaš-

na druga hiša tam ukul prštmat za kvartirje. In gspud žepan se je pu dougem premešlvajnu udložu za Švajcerhaus. Sevede Švajcerhaus tak ket je zdej, ni za punucat, ampak ga je treba pudrt in ena velika hiša, ta nar mn tku velika, kokr je Degengatu Kolezeum, tam na tistmo plac pustau. Prpraune hiše u Iblan pustaulat pa ni tku lohku, ke nimama takeh žolnirju, de b ta reč zastupil, zatu se je gspud žepan ubrnu na mestnga Koha, de nej tu skumendera. De se Kohi na zidajne hiš zastopja, tu je gvišn ket amen u učenaš in tku uma pršli Iblančani u kratkm še du enga Kulezeuma pud Rožnpoahm in de u tam naukul use prou fietn za tujce prštman, u gspud žepan pustu tud ta zasut bajar pud zdejšnem Švajcerhausam spet nazaj urihtat; zasul sa ga tku soje cajte sam zavle rotuškeh pejmontarju, ke nisa mogl prenašat še žabiga reglajna. Zdej, ke se uja pa preselil iz Radeckatuga grada, nej pa reglaja žabe, kulkr se jm lušta.

Use tu je u tem kratkem cajt mou gspud žepan za ven spelat in pr takmu nujmo dele ga greja negau pejmontari iz fehtajnam nadlegvat. Če b gspud žepan na mou sam soje glave in de b se pustu sojem pejmontarjem pretantat, b Iblana ta nar bl gvišn nekol na ratala Štaubkurort. Zatu pa Buh pužiu gspuda žepana in mu dej uživat sadje negauga truda še stu let.

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

Idrijske novice.

i Železnica Ljubljana - Idrija - Sv. Lucija. Konzorcij za to železnico se je zadnjo soboto v Ljubljani definitivno konstituiral. Predsedstvo je prevzel državni in deželni poslanec, svetnik P o j š e, njegov namestnik dekan A r k o in tajnik župan S t a n o n i k iz Horjulja. Pri tej priliki so pa zvedeli, da nekateri proti tej progi ugovarjajo ter si izmišljujejo nove načrte, le da bi begali ljudi in zavirali vso akcijo. Zbrani so naprosili g. dekana Arka, oba župana, Stanonika in Riharja Polhovega Gradca, naj pojasnijo ljudem vso zadevo. Ti trije so se res takoj v ponedeljek podali v Žire in v tork v Cerkno, kjer so v precejšnjem številu zbranim možem različnih strank razložili, kako je vse to nastalo, v kakem stanju se sedaj zadeva nahaja, iz katerih vzrokov moramo ravno v tem času delovati za to progo in zakaj je sedaj le ta mogoča. Že pred štirimi leti so bili v pismenem dogovoru in so se osebno sešli v Idriji zastopniki Polhovega Gradca in Horjulja za to progo. A ker se je pa ravno takrat pri vsaki priliki obetala železnica z Vrhniko v Idrijo, se je sklenilo počakati, da se razvidi, kaj je na tej govorici. Nočemo polena metati podjetju, o katerem tako oblastno govorijo, da se v par letih izpelje, so rekli zbrani. Sedaj pa, ko se vidi, da iz tega govorjenja dejanja ne bo, ko se je otvorila nova postaja Vrd na južni železnici in Vrhniko gradi do nje široko cesto, ki bo stala skoraj 40.000 kron, je gotovo, da se ta železnica, katero Vrhniko sama zapuščata, ne podaljša do Idrije in naprej, temveč kvečjemu do Ajdovščine, kar je pa tudi že zelo dvomljivo. Prišel je torej čas, da se deluje za sedanji načrt. Pridobili so za to državne poslance, osobito vodjo Povšeta, deželnega glavarja Šukljeta, ki prevzame referat o njej v državnem zboru in železniškem odseku, ter voditelja naših poslancev, dr. Šusteršiča, ki je obljubil z vsemi močmi in svojim vplivom delovati za to podjetje. Ko je pretila vojska z Rusijo, so v Galiciji zidali več železnic, sedaj so iste razmere na jugu. Italijanski bersaglieri alpine imajo vojaške vaje vedno v hribih ob meji, vlada je nad 100 milijonov lir dala za utrdbe in železnice ob naši meji, zato tudi naša vlada nastavlja vojaštvo ob južnih gorah in graditi bode morala tudi železnice in gotovo bode ena prvih prog Ljubljana-Idrija-Sv. Lucija. Po novi naši alpski železnici že sedaj komaj zmagujejo promet in vendar proga še ni vsa dodelana, kakšen naval bode šele, ko se dogotovi nova belokranjska železnica. Nekateri hočejo, naj se Idrija izloči od nove proge in čez Cerkno na poljansko dolino naj se izpelje do Škofje Loke. Kako malo taki ljudje poznajo razmere. Kdo bode gradil to železnico? Gotovo le vlada, interesentje so pač preslabi. In koliko je vladi do njenega rudnika. Leto 1508. so o Veliki noči Benečani osvojili goriški grad in junija meseca 1509. so bili že v Idriji. Na drugo Kranjsko niso prišli, a Idrija jim je dišala radi rudnika. Dne 22. marca 1797. je prišel francoski general Bernadotte z vojsko v Idrijo, a pet dni pozneje so došle šele francoske čete v Postojno, šele 29. marca v Logatec. Tam je bila prosta ravan in izdelane ceste, a čez hribe v Idrijo so vodile le kozje steze. Kako da se jim je do Idrije tako mudilo? Le radi živega srebra, katerega so takoj ugrabili 15.912 stotov in radi cinobra, katerega so zaplenili 420 stotov. Menite li, da bi tudi Italijanom v slučaju kake vojske ne dišalo isto, kar Benečanom in Napoleonu? Rudniku primanjkuje kuriva. Koliko vagonov se na leto pripelje premoga za rudniške stroje. Blizo 40.000 kron bi na leto rudniška uprava prihranila na dovoznih stroških, ako ima železnico. Isto svoto daje rudnik za iskanje novih žil in kamenitih skupin, v katerih bi se nahajala ruda. Ravno tu, kjer bi bil tunel v Idrijo, ni še hrib skoraj nič preiskan. In na vse to naj bi vlada razbala in izločila iz železniške črte naš rudnik? To in več družec se je povdarjalo in bili so vsi edini, da sedaj je pravi čas in le ta proga mogoča, za katero se je treba zavzeti in tudi za njo kaj žrtvovati. V Žireh so se takoj odzvali in prevzeli več akcij, na Goriškem bode pa dežela prevzela stroške za natančno tracciranje. Edini pomislek se je slišal, in ta je bil: to je reklama za klerikalno stranko. Odgovorilo se jim je, da smo več let pustili tako reklamo naprednjakom, a ker je le pri reklami ostalo, treba pač nastopiti drugo pot, da se več doseže. Tudi so se v konzorcij sprejeli naprednjaki, da ne bode nobeden očitel, da je zadeva strankarska, temveč le gospodarska. Naj se enkrat izpelje, bodo člani vseh strank se kaj radi posluževali krajše, cenejše in ugodnejše prometne zveze, kakor jo imamo sedaj.

Tržiške novice.

t **Ukradeno** je bilo v tovarni Mally in Demberger precej spodnjih delov za

čevlje. Škode je baje okrog 150 K. Zločinec je v eni noči ta teden natrl okno, da je prišel notri; tam je še celo izbiral boljše »podne«. Zjutraj ni bilo družega sledu kot prazno okno in sled stopinj v prahu. Stročila se niso dobili.

t **Požarna bramba** je imela preteklo nedeljo svojo »parados«. Videli smo na eni hiši še celo tri zastave, iz katerih si na prvi pogled lahko razbral frankfurtske barve. Zakaj je temu društvu glavne propagande nemštva in zadnje šele vzvišeni namen »Na pomoč!«?

t **Nemški razred** se otvori z novim šolskim letom s pomočjo judeževih grošev. Povemo sedaj naprej, da brez pardona prijavimo slovenski javnosti imenik onih slovenskih starišev, ki bodo pošiljali svoje otroke v to šolo. Tudi v prejšnji šoli se nauči otrok dovolj nemščine.

t **Mnogi napisi v Tržiču** že tudi naravnost vpijejo po prenovitvi, a ne po — dvojezični: krojač — Schneider, čevljar — Schuster ali Šuštar. S takim šuštarstvom se le osmešimo pred celo Slovenijo!

t **»Slovenec«** se prodaja v trgovini J. B. Mally, užigalice v korist obmejnemu Slovincem pa v konsumnem društvu.

Belokranjske novice.

Mazelle in podpora po suši. Julij Mazelle, propadli kandidat proti Šukljeju, je župan v Gradcu. Kakor na vsa županstva, tako je prišlo tudi na gradaško vprašanje, koliko sena bi občina nujno potrebovala, in ljudje so se hiteli zglaševati, da si ohranijo vsaj najpotrebnejšo živino pri hiši čez zimo. Toda čujte, kaj se zgodi! Župan Mazelle je rekel vsakemu, ki se je zglašil, naj se vpiše kot ud v njegovo posojilnico, češ, da drugače ne dobi ničesar, ker dobe podporo samo člani gradaške posojilnice. Tako je prišel zadnje dni po istem poslu k županu tudi odbornik naše rajtajznovke, Martin Pent iz Vranovič. Seveda je bil mož ves razočaran in začuden, ko mu pove župan osorno, da ne dobi ničesar, ker ni ud gradaške posojilnice, podpora pa da je izposloval Hribar, ne pa dr. Šusteršič ali pa celo dr. Lampe. — Pozivljamo nujno deželni odbor, da stori primerne korake proti takemu postopanju! Jasno je kot beli dan, da hoče Mazelle porabiti to priliko, da pridobi svoji posojilnici kar največ novih udov. Med našim ljudstvom je zato silno razburjenje in zmešnjava. Zahtevamo, da se vzame Mazelletu vsako zaupništvo v zadevi podpore, ker mu sedaj ne more nihče zaupati, da bi nepristransko poročal ali razdeljeval podporo. Naj deželni odbor pokaže, da hoče braniti manjšino nasproti takim krutostim od strani liberalnih absolutistov v liberalnih občinah!

Dela na novi cesti, katero grade od Hrasta do Suhorja, dobro napredujejo in jeseni se bomo že vozili po njej. Gotovo bodo tega veselili vsi Belokranjci, ki jih pelje pot preko Gorjancev, posebno še vinski kupci, ker se ognejo na tej cesti najhujših klancev. Prihodnje leto se spelje nova cesta še dalje do Metlike, potem bo vožnja preko Gorjancev precej olajšana. — Nekaj pa moramo pri tej gradnji grajati. Cesta, ki je zdaj prometu odprta, dela na Hrastu pravi kot. Ker je nova cesta na istem mestu mnogo višje izpeljana kakor stara, in se sečeta v pravem kotu, ima nova cesta na onem mestu silno strm klanec. Zato je to mesto za voznika, zlasti če ne pozna ceste, jako nevarno, tako da zavozi ponoči lahko v ravni smeri v skalovje in razbije voz in konja. Ali bi ne bilo umestno, da bi gorelo na onem mestu ponoči par svetilk?

Suša tudi pri nas še vedno gospodari s svojo suho roko. Največ škode je prizadela seveda travnikom. Sena je bilo silno malo, otave ne bo nič. Drugi pridelki, razven krompirja in fižola, še dosti dobro kažejo, zlasti pa trta. Tako obilne letine že dolgo ni bilo, pa tudi tako dobre vine ne, če nas ne zadene kaka nesreča. Že zdaj se dobi po vseh vinogradih zrelo grozdje. — Po posameznih vaseh se dobi še mnogo izbornega vina po jako nizkih cenah; na kar opozarjamo vse prijatelje dobre vinske kapljice. Mnogo vasi je, ki imajo več vina v kletah kot vode po vodnjakih. Ubogi ljudje dovažajo vodo ponekod dve uri daleč.

Srednje šole na Slovenskem.

(Iz šolskih krogov.)

1. Gimnazije na Kranjskem.

Letno poročilo prve državne gimnazije v Ljubljani je nemško, le nekje na koncu se skriva slovensko

*) Pogrešamo v tem dopisu poročila o zavodih Sv. Stanislava. Zato objavimo ob priliki tozadevno statistiko mi.

naznanilo o začetku šolskega leta 1908/09. Učnih moči je bilo v drugem tečaju po ločenju nemških nižjih razredov razun ravnatelja 16 stalnih, 7 suplentov in 1 poskusni kandidat. Za prihodnje ni nobenega stalnega profesorja, dasiravno bi morala biti dva. Eno mesto je bilo razpisano že pred enim letom in je deželni šolski svet že lani stavil predlog glede imenovanja, a vendar se niti imenovanje ni izvršilo. V Kočevju pa sta bila namesto dveh premeščenih profesorjev kar brez razpisa imenovana dva nemška kandidata, od katerih eden še niti ni bil suplent.

Med učnimi močmi prve gimnazije sta še vedno dva Nemca, dočim na nemško filijalko niti slovenskega suplenta niso prevzeli, ampak so poklicali enega z Dunaja, Slovenca pa postavili na suho. Sicer pa je sploh premalo učnih mest sistemizovanih, kakor kaže veliko število suplentov. Gimnazija ima vkljub odhodu Nemcev še vedno 535 dijakov v 14 razredih. Gimnazija v Trstu n. pr. je imela letos samo 462 učencev tudi v 14 razredih, a poleg ravnatelja 19 stalnih profesorjev, gimnazija v Mariboru 453 učencev v 12 razredih, a tudi 19 stalnih profesorjev. Zakaj se ravno v Ljubljani tako varčuje s profesorjskimi službami? Prej omenjena tržaška državna gimnazija ima štiri šolske sluga, prva državna v Ljubljani pa samo dva.

Nemška filijalka prve državne gimnazije v Ljubljani je štela v 4 razredih s 3 deklicami skupaj 92 učencev. Od teh je 71 dečkov nemške narodnosti, 11 slovenske, 2 laške in 5 češke. Še zanimivejša slika se nam pokaže, če pregledamo razdelitev učencev po rojstnem kraju: 34 učencev je rojenih v Ljubljani, 19 na Kranjskem izven Ljubljane. Ker so skoro gotovo vsi tu vpisani Slovenci tudi na Kranjskem rojeni, zato ostaja 42 (dvainštirideset) nemških dijakov, ki so rojeni na Kranjskem.

Iz ostalega poročila nemške filijalke je tudi zanimivo dejstvo, da petje poučuje pevovodja nemškega telovadnega društva (»der Sangwart des deutschen Turnvereines«), slovenščino kot prost predmet pa sedanji vodja filijalke profesor Pucsko. Tozadevno bi si dovolili opozoriti gospoda deželnega šolskega nadzornika, da se pouči o uspehu pouka.

Letno poročilo druge državne gimnazije v Ljubljani je izmed vseh državnih srednjih šol edino slovensko. Zakaj so v tem poročilu odloki učnih oblasti nemški? Nadalje, komu naj služi nemško naznanilo o začetku šolskega leta, ko vendar med 421 dijaki ni niti enega nemške narodnosti? — Čeravno se je ta gimnazija vedno smatrala za slovensko, vendar je v njej nemški profesor dr. J., ki niti slovenski ne zna. Kako se naj slovenski stariši slovenskih dijakov posvetujejo s tem gosp. profesorjem o napredku učencev? Profesor je, kakor smo izvedeli, usposobljen le za zgodovino z nemškim učnim jezikom. Ker pa se zgodovina samo v višjih razredih poučuje nemški in to ne zadostuje za učno obveznost, zato poučuje ta gosp. profesor še nemščino in sicer v višjih razredih, ne da bi bil usposobljen za ta predmet. Ta profesor torej ni usposobljen za to gimnazijo in je bil brez razpisa na njej nameščen.

Sploh pa nas preseneti na drugi gimnaziji veliko število suplentov (9), ki so skupaj z dvema poskusnima kandidatoma imeli v učiteljskem zboru večino proti samo 10 stalnim profesorjem.

Druga gimnazija je dobila lani novo poslopje. Sicer se sliši, da se je tudi tukaj štedilo, kolikor se je moglo in da se je prihranilo veliko tisočakov, tako, da so vsled tega prostori za nekatere zbirke pomanjkljivo urejeni, vendar je poslopje vsaj za sedaj dovolj veliko. Ima namreč 13 učilnic ravno za 13 razredov, kakor jih je bilo letos. A Bog varuj, da bi zavod napredoval, da bi se število dijakov in razredov pomnožilo — ne bilo bi več učilnic za nje! In vendar se tako poslopje zida k večjemu enkrat za sto let. Poslopje za prvo gimnazijo v Ljubljani že prvo leto ni zadostovalo, poslopje za drugo gimnazijo za sedaj ravno še zadostuje; kdaj pa bo se zidalo pri nas šolsko poslopje, ki bo zadostovalo vsaj za 50 let naprej?

Tudi letno poročilo državne gimnazije v Kranju je nemško. Čudno se nam tudi zdi, zakaj so pri razdelbi dijakov po narodnosti postavljeni Nemci na prvo mesto, dasi jih je samo 6. Slovenci pa, katerih je 295, na drugo mesto? V tem ne moremo najti prav nobenega načela; Nemci ne pridejo na prvo mesto niti po številu niti po abecedi. V zadnjem slučaju bi prišla češka (»böhmisch«) narodnost pred nemško, po številu pa brez dvoma Slovenci. Želimo, da se to v bodoče zgodi.

Poročilo državne gimnazije v Novem mestu (Rudolfovem) je nemško. O vpeljavi slovenskega učnega jezika za grščino v tretjem

razredu in za nekatere predmete v petem razredu najdemo v letnem oročju poročila. Dotične knjige se za prihodnje šolsko leto predpisujejo še vse nemške. Ravnateljstvo prve gimnazije v Ljubljani tudi pravi, da se bodo rabile iste knjige ko lani, torej nemške. To vendar ni mogoče! Po pogajanjih slovenskih poslancev z ministrstvom in po sklepu deželnega šolskega sveta kranjskega, se mora polagoma vpeljati slovenski učni jezik, kakor je bilo brati po vseh slovenskih časopisih. Mari to ne velja za prvo gimnazijo v Ljubljani in za gimnazijo v Novem mestu? Ako pa velja, zakaj slavni ravnateljstvu ne omenite tega niti z besedico v svojih poročilih?

Letno poročilo kranjske gimnazije navaja za grščino v tretjem razredu že dr. Tomišekove knjige ter za verouk v petem razredu dr. Svetinovo knjigo z opazko pod črto: »Za slučaj, da se vpele slovenski učni jezik.« Druga gimnazija v Ljubljani pa v poročilih sploh ne navaja učnih knjig, »ker ministrstvo tozadevnih predlogov še ni rešilo«. Katero je torej zdaj pravo? Ali ne veljajo za gimnazije v Ljubljani, v Kranju in Novem mestu iste določbe, ali spadajo vse te gimnazije pod različne deželne šolske svete ali celo pod različna ministrstva, da postopa vsaka po svoje?

Gimnazija v Kočevju se je letos s petim razredom razširila v višjo gimnazijo in je imela koncem šolskega leta v petem razredu 11 (ednajst!) dijakov, v vseh petih razredih pa 110, med temi 15 Slovencev in dve Hrvat. Rojenih je 98 na Kranjskem; ker so med temi gotovo vsi slovenski dijaki (15), zato ostaja 83 nemških dijakov, ki so na Kranjskem rojeni in za katere država vzdržuje celo gimnazijo v Kočevju! Kakor že cela kočevska gimnazija pomenja nepotrebno izdajanje državnega denarja, tako še posebej pripravljeni razred, ki je štel letos 7 (sedem) učencev!

2. Gimnazije na Štajerskem.

Na višji gimnaziji (nemški) v Celju je bilo med 341 dijaki 93 slovenskih, to je 27½%; profesorja pa sta le dva Slovenci in sicer za verouk in slovenščino, za katere predmete ne morejo dobiti Nemca. Po rojstvu je 228 iz Štajerske, 113 pa iz drugih dežel. Če od teh 225 štajerskih dijakov odštejemo 93 Slovencev, dobimo še 135 nemških dijakov iz Štajerske, za katere se vzdržuje cela nemška gimnazija v Celju. Pripravljeni razred, ki podaljša dijakom iz kmetov dobo študij za eno leto in s tem poveča stroške, je štel letos 8 (osem) učencev!

Na samostojnih slovensko-nemških razredih v Celju je bilo v 4 razredih 164 dijakov, vsi Slovenci. Profesorji so večinoma »prideljeni« iz drugih zavodov. Vsa uredba teh razredov je v sramoto moderni državni upravi in ima, tako se nam dozdeva, namen, uničiti ta za spodnještajerske Slovence kulturno nujno potreben zavod. Pri nestalnosti, kateri je podvrženo učiteljstvo in dijaštvo teh razredov, se ni čuditi, da je padlo število dijakov, ki je pred 2 do 3 leti presegalo 200.

A ne samo v Celju, tudi na gimnaziji v Mariboru pada število slovenskih dijakov. Leto 1900 je bilo še 341 slovenskih in 134 nemških dijakov ter so Slovenci tvorili skoro 72% vsega dijaštva. Letos je bilo Nemcev 163, Slovencev pa 290 ali samo 64%. Najprej se je skušalo znižati število slovenskih dijakov na mariborski gimnaziji s tem, da so jih stiskali v prenapolnjene razrede.

Tako je bilo sprejetih učencev:

V razred:						
Leta	I b	II b	III b	V	VI	VII
1899/1900	80	53	56	55		
1900/1	72	52		57		
1901/2	72	56		58		
1902/3	73	60	51	50	53	
1903/4	64	52				
1904/5		53		53	51	
1905/6		56	50			54
1906/7		55		54	52	
1907/8	57	54				

Predpisi določujejo 50 kot najvišje število učencev v enem razredu; če jih je več, se mora ustanoviti sporedni razred. To se v nobenem zgoraj omenjenih razredov ni zgodilo, čeravno je število dijakov v slovenskih razredih znašalo večkrat čez 70, enkrat celo 80! Seveda so morali dijaki v prenapolnjenih razredih slabo uspevati. Toda to vse je delovalo še prepočasno. Zato se sliši v zadnjih letih o nezaslišani strogosti napram slovenskim dijakom pri sprejemnih izpitih, tako, da se jih velik del odkloni, da ravnateljstvo in šolska uprava ne pride v neprijeten položaj, da bi morala otvoriti paralelko. Če bo šlo tako naprej, potem mariborska in celjska gimnazija niti za mariborsko bogo-

slovje ne boste dajali dovolj slovenskih abiturijentov, kaj še le za vse druge poklice?

Med stalnimi profesorji je bilo 9 Slovencev in 9 Nemcev. Gosp. ravnatelj je preveč pod nemškim vplivom; saj se je celo pisalo svoj čas, da je prepovedal slovenskim profesorjem slovensko govorico!

Na Spodnjem Štajerskem imajo Nemci še tretjo gimnazijo, namreč deželno v Ptuj. Ta je imela javnih učencev 191, med temi 31 Slovencev. Iz Ptuja jih je 43, iz ostale Štajerske 120; kar je Nemcev, so pač večinoma iz Srednje in Zgornje Štajerske. Če bi torej prišel v poštev samo ta del dežele, kateremu je gimnazija res namenjena, potem ne dobimo niti 80 nemških dijakov skupaj. Dijaka doma v Celju in Ptuj zbirata nemške nepopoljšljivce iz vseh dežel ter tako polnita ti gimnaziji, ki imate edini namen vzdrževati nemštvo v teh mestih. To se tudi vidi na učiteljskih zborih. Na ptujski gimnaziji je bilo v osemdesetih letih še polovica slovenskih profesorjev, zdaj sta med 14 samo dva Slovence, namreč za verouk in slovenščino.

3. Gimnazije na Koroškem.

Gimnazija v Celovcu šteje 82 slovenskih dijakov med 472 ali nad 17%, vendar sta med 22 učnimi močmi samo dva Slovence. Slovenščina kot predmet je prava pastorka; poučuje se za Slovence v štirih oddelkih po dve uri na teden. V vsakem oddelku so Slovence po dveh razredov skupaj. Pri tej uredbi ni mogoče dosežati povoljnih uspehov.

Na gimnaziji v Beljaku je 9 slovenskih dijakov in 4 v pripravljalnem razredu. Slovenščini se godi še slabše, ko v Celovcu; poučuje se v treh tečajih, slovenski dijaki skupaj z nemškimi, za katere je prost predmet. Ker so pri višjih dveh oddelkih povdarja, da je v njih večinoma slovenski učni jezik, zato sklepamo, da se v prvem (pripravljalnem) oddelku Slovenci učijo slovenščine z nemškim učnim jezikom! Komensky in vsi drugi veliki pedagogi, obrnite se v grobu!

Na gimnaziji v St. Pavlu je 15 slovenskih dijakov, ki se učijo slovenščine v 4 oddelkih po eno uro na teden. Poučuje slovenščino suplent, letos prirodoopisec. Menjava se menda vsako leto, kakor se pač menjavajo suplenti.

4. Gimnazije na Primorskem.

V tej kronovini so tri gimnazije z nemškim učnim jezikom, katere posečajo Slovenci.

Letno poročilo goriške gimnazije ima na prvem mestu razpravo slovenskega profesorja v nemškem jeziku. Gospod profesor, pisatelj te razprave, ali je potrebno, da bogatite nemško slovnost s slovenskim delom? Ali bi se to ne dalo povedati slovenski? — Isto velja o prvi razpravi v poročilu beljaške gimnazije.

Na gimnaziji v Gorici je bilo med 541 javnimi učenci 272 (nad polovico!) Slovencev, 224 Lahov in — 43 Nemcev. Med 16 stalnimi učnimi močmi je le 5 Slovencev; po razmerju dijaštva bi jih moralo biti vsaj 8!

Eno dejstvo še moramo pibiti: na goriški gimnaziji so pisali slovenski abiturienti tudi slovensko maturitetno nalogo in sicer so dobili tri teme na izbiro. Letno poročilo poroča (str. 29), da je minister za bogočastje in nauk provizorno odredil, da delajo abiturienti slovenske in laške narodnosti pismeno maturo tudi iz maternščine. Ustno dela samo oni, ki je pisal na nezadostno.

Da pišejo dijaki v maternščini tudi maturitetno nalogo, zdi se nam popolnoma umestno, ker le v maternščini pokaže kandidat svojo zrelost. S tem tudi maternščina kot predmet pridobi na ugledu. Vendar na Kranjskem na nobeni gimnaziji slovenski dijaki, katerih je ogromna večina, niso pisali maturitetne naloge iz slovenščine, niti niso bili pri ustni maturi iz tega svojega maternega jezika izprašani. Zakaj ta razlika glede slovenščine? Kateri faktorji so na Kranjskem zanemarili svojo dolžnost, ali c. kr. deželni šolski svet, oziroma gospod deželni šolski nadzornik ali gospodje ravnatelji in učiteljski zbori ali vsi skupaj? Ali je to nezmožnost ali malomarnost ali pa še kaj hujšega?

Na državni gimnaziji v Trstu je bilo 138 Slovencev, 142 Lahov, 141 Nemcev in 35 drugorodnih javnih učencev. Torej je dobrih 30% Slovencev, med definitivnimi profesorji pa je edini profesor slovenščine Slovenec!

Tukaj se slovenščina poučuje v 8 oddelkih po 2 uri na teden. Toda samo 120 učencev je obiskovalo relativno obilgato slovenščino, torej se niti vsem Slovincem ni zdelo vredno obiskovati slovenščino!

Gimnazija v Pulju je imela 187 javnih učencev, med temi 15 Slovencev in 24 Hrvatov. Slovenščina se ne poučuje, hrvaščino poučuje vadniški učitelj v 5 oddelkih po 2 uri na teden. Učne moči so razun veroučitelja in omenjenega vadniškega učitelja vse nemške. Gimnazija obstoja samo za tamošnje vojaštvo.

5. Realke na Slovenskem.

Ta študij se žalibog pri Slovencih preveč zanemarija.

Ljubljanska realka je štela med 495 dijakov 277 Slovencev, to je 56%. Med stalnimi profesorji je po zadnjem junjskem imenovanju z ravnateljem 12 Nemcev, 1 Lah in 6 Slovencev. Eno mesto je zdaj razpisano. To razmerje Slovencev in Nemcev v učiteljskem zboru ima za Slovence zle posledice. Nemškim dijakom se prezrejo in odpustijo najhujši disciplinarni prestopki, vceplja se jim skrajna mržnja in nestrpnost proti Slovincem. Ali ni dovolj značilno, da se mora sodišče baviti s takimi slučajji?

Značilno pa je tudi sledeče: Če prebiramo poročila zadnjih let, vidimo vedno v nižjih razredih število slovenskih dijakov dvakrat toliko kakor nemških; v zadnjih razredih realke pa se skrči število Slovencev tako, da jih je manj nego Nemcev. To bi moralo Slovincem dati misliti! Slovenskim dež. poslancem in zlasti članom dež. šol. sveta priporočamo, da pazno zasledujejo dogodke in uspehe ljubljanske realke.

Idrijska mestna realka se je letos izpopolnila in je imela prvič maturo. Djakov je bilo 235, razun treh vsi Slovenci. Učni jezik prevladuje nemški, v nižjih razredih se rabi pri polovici predmetov, v višjih razredih pa se skoro izključno nemški poučuje. Upamo, da se to s časom spremeni na boljše. Sicer pa je ta realka moderen zavod, kakor se sliši, v vsakem oziru dobro opremljen in celo brez šolnine.

Na realki v Mariboru je 10, v Celovcu 7 slovenskih dijakov, profesorja ni nobenega Slovenca. Slovenščine se učijo Slovenci skupaj z Nemci od začetka z nemškim učnim jezikom in še to samo v nižjih 4 razredih.

Na Primorskem vlada še najboljše razmerje med številom slovenskih gimnazijcev in realcev, prvih je 425, drugih pa 219, dočim je na Kranjskem gimnazijcev trikrat toliko kakor realcev.

Na realki v Gorici je med 423 dijakov 143 Slovencev. Za pouk slovenščine je dobro preskrbljeno.

Državna realka v Trstu ima 499 dijakov, med temi 76 Slovencev, med stalnimi profesorji ni nobenega Slovenca. Slovenščina se poučuje kot relativno obilgaten predmet za Slovence, a samo v nižjih razredih, ne da bi bil zato nameščen poseben profesor. Pouk oskrbuje profesor slovenščine iz državne gimnazije.

Državna realka v Pulju, ki je stopila na mesto mornarske nižje realke, menda ne izdaje letnega poročila; vsaj mi ga nismo videli, zato tudi ne moremo poročati o njej.

6. Bilanca našega srednjega šolstva.

Na Kranjskem ima 479.973 Slovencev (po zadnjem ljudskem štetju) 1594 slovenskih gimnazijcev in 509 realcev, 26.177 Nemcev pa ima 223 gimnazijcev in 203 realcev. En srednješolec torej pride na 228 Slovencev, pri Nemcih pa že na 66 prebivalcev. Za Nemce ste dve nemški gimnaziji in ena nemška realka, za Slovence 4 utrakvistične (v nižjih razredih slovenske, v višjih nemške) gimnazije, ena utrakvistična realka — mestna v Idriji — in ena popolnoma slovenska gimnazija — škofovi zavodi v St. Vidu.

Na Spodnjem Štajerskem je 409.531 Slovencev, 578 slovenskih gimnazijcev in 10 realcev. Nemcev je 52.716, nemških gimnazijcev 570, realcev pa 236. En srednješolec torej pride na 696 Slovencev, a že na 65 Nemcev. Nemci imajo tri gimnazije in eno realko, Slovenci samo 2 utrakvistični (polovica predmetov se poučuje slovenski, polovica nemški) nižji gimnaziji, ki se imate boriti z vsemi mogočimi, zgoraj deloma navedenimi težkočami.

Na Koroškem 90.495 Slovencev s 106 gimnazijci in 7 realci, nima niti ene srednje šole, 276.829 Nemcev ima 816 gimnazijcev, 378 realcev, tri gimnazije in eno realko. En srednješolec pride na 800 Slovencev in na 232 Nemcev. Slovenskih dijakov je zato tako malo, ker ni slovenskih šol, na nemških pa se imajo boriti z jezikom in še povrh z nemškim šovinizmom součencev in učiteljev.

Na Primorskem 212.978 Slovencev nima nobene srednje šole za svojih 425 gimnazijcev in 219 realcev; 19.454 Nemcev, večinoma priseljenih in vsiljenih uradnikov pa ima tri gimnazije, dve višji

in eno nižjo realko, čeravno je nemških gimnazijcev le 256, realcev pa 225. En srednješolec pride na 330 Slovencev in že na 40 Nemcev!

V vseh teh deželah je 1.192.977 Slovencev imelo letos 2703 gimnazijce in 745 realcev. En srednješolec pride šele na 346 Slovencev. Realcev je veliko premalo; na Primorskem vlada še najboljše število razmerje med realci in gimnazijci, primorski Slovenci so tudi gospodarsko najbolj samostojni. A tudi gimnazijcev Slovinci še dolgo nimamo preveč zlasti izven Kranjske, če hočemo imeti dovolj naraščaja za razne uradniške, profesorske, zdravniške službe. Saj ima 377.176 Nemcev v istih deželah 1865 gimnazijcev in 1042 realcev, zadnjih celo več ko Slovinci. O nadprodukciji inteligence morejo govoriti le Nemci in Čehi, pri Slovencih izobražencev še vedno primanjkuje, primanjkuje pa tudi izvedencev v vseh praktičnih poklicih, ker nimamo potrebnih šol.

A ne le da Slovenci nimajo svojih srednjih šol, niti slovenščina kot predmet se ne poučuje v potrebnem obsegu na obstoječih srednjih šolah na slovenskem ozemlju. Najboljše je v Gorici, kjer se na gimnaziji in realki uči slovenščina v prvih dveh razredih po 4, v ostalih po 3 ure na teden. Kranjski realki imate povprečno v vsakem razredu po 3 tedenske ure za slovenščino. Utrakvistične gimnazije na Kranjskem in Štajerskem imajo za slovenščino v dveh razredih po 3, v ostalih po 2 uri na teden, torej v celem 8 tedenskih ur manj nego v Gorici! Gimnazije v Ptuj, Celovcu in Trstu imajo po 2 uri slovenščine. Na gimnazijah v Beljaku in St. Pavlu ter na realkah v Mariboru, Celovcu in Trstu se poučuje slovenščina v posameznih tečajih, na realkah samo v nižjih razredih. Na nobeni in zadnjih 5 zavodov ni profesorja, ki bi bil usposobljen za slovenščino!

7. Sklep in naše zahteve.

Tukaj smo podali slovenski javnosti sicer še nepopolno skico srednjih šol na Slovenskem. A že iz te skice lahko spoznamo, da je uredba istih vseskozi pomanjkljiva in da niti najmanj ne odgovarja kulturnim potrebam slovenskega naroda. Iz tega dejstva pa sledi za vse one faktorje, kojim je poverjena skrb za srednje šole na Slovenskem — to so deželni šolski svet, ozi. gg. deželni šolski nadzorniki v prvi vrsti, potem pa ravnateljstva in učiteljski zbori — sveta dolžnost, da brez odloga vse storijo, da se srednje šolstvo na Slovenskem tako uredi, kakor to zahteva kulturni položaj slovenskega naroda!

Naša prva skrb bodi enotna ureditev pouka slovenščine na vseh zavodih, katere obiskujejo Slovenci. Slovenščini kot materinemu jeziku se naj posveti povsod jednako število tedenskih ur kakor v Gorici; ta predmet se naj poveri profesorjem, ki so za to usposobljeni. Pouk nemščine je v vseh pokrajinah, kjer je kaj Nemcev, jednako urejen. Enotnost imajo v šoli, enotne se čutijo v življenju. Tako mora biti tudi pri Slovencih!

Končni cilj pa morajo biti slovenske gimnazije in realke po vsem slovenskem ozemlju. Slovenci, pomislite zlasti sledeče: Za 93 nemških dijakov v Kočevju se izpopolni nižja gimnazija v celu, za 116 nemških gimnazijcev na prvi državni gimnaziji in njeni filijalki v Ljubljani se ustanovi posebna gimnazija, čeravno velik del teh dijakov ni na Kranjskem rojenih — za 164 dijakov samostojnih slovenskonemških razredov in 93 Slovencev na višji gimnaziji v Celju, torej skupaj za 257 slovenskih dijakov pa se tamošnji razredi ne razširijo v popolno samostojno gimnazijo! To je kričeča krivica za Slovence na Štajerskem, ki se mora odpraviti v najkrajšem času!

Dokler pa nimamo povsod slovenskih srednjih šol, moramo odločno zahtevati, da se nameščajo tudi na nemških, Slovincem namenjenih srednjih šolah po vsem slovenskem ozemlju v prvi vrsti slovenske učne moči, v najslabšem slučaju vsaj sorazmerno s številom slovenskih dijakov na dotičnih zavodih!

Resni kupci pozor!

Proda se pod zelo ugodnimi pogoji radi rodb. razmer **lepo posestvo**

z večjim obrtom: dobro obiskana gostilna s sobami za prenočišče, in veliko ledenico, (toč se: vino, pivo, žganje, kava in čaj.) **prodaja tobaka** in dober **mlin** obenem je pri hiši koncesija za **prodajalno z mešanim blagom in mesarijo**; potrebna je tudi **pekarija**, in je prostor že pripravljen. Posestvo je blizu cerkve, šole, pošte in tovarne v celjskem okraju, vse v dobrem stanju, veščidel novo, v najlepšem in zdravem kraju, ki ga radi obiskujejo letovičarji. Pridela se dokaj hmelja. Vsak dan gotov in dober zaslužek s konjem. Naslov pove 1769 upravnistvo „Slovenca“ 3-3

Slavnostna himna
zlatomašniku svetemu
Očetu, papežu Piju X.

za mešan ali moški zbor, sprem-ljavo orgelj ali orkestra zložil

:: Ignacij Hladnik. ::

Cena partituri 60 h, posamni glas 10 h, instrum. glasovi v prepisu 2 K.

1835 5-2

Odda se stanovanje

v I. nadstropju na Tržaški cesti šte. 45 in sicer: soba, kuhinja, drvarnica za november-1843 termin. 3-3



Najboljša krma za pse je in ostane
Fattingerjev kolač za pse

ki je med vsemi krmili najboljše sestavljen in najbolj redilen. 50 Kg K 23. —, 5 kg pošt. prosto K 320.

Fattingerjev Puppy Bisquit
za mlade pse, 50 kg K 26. —, 5 kg pošt. prosto K 350
Prospekte pošilja zastoj tovarna za pat. kolače za pse in krmo za perutnino Wiener-Neustadt. — Nad 250 prvih cen. Fattingerjeva krmila se izdelujejo pod živinozdr. nadzorstvom. 467 26-13



Raba tega v zamašek
vžganega znamenja in ru-
deče vrelske etikete se
priporoča kot varstvo proti
pogostim ponaredbam
Giesshüblske kisle vode.

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn**,
želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih.
Prospekte zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Laseniku-Ljubljana. 114 62-32



Potniki v Ameriko
Itateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo pelevati naj se obrnejo
Simon's Kinetika
v Ljubljani Koroške ulice 26.
Začevstrna Pojasmila dajo se brezplačno.

Istotam sprejmejo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Iz proste roke se **proda ali dá v najem**

posestvo:

hiša s 5 stanovanji, 1 kletjo, 1 skladiščem, potem pralnica, shramba in vsa druga gospodarska poslopja, vse na novo zidano, 1 velika njiva pri hiši in 1 gozd. Posedstvo je primerno za vsako obrt. Leži četrto ure od Ljubljane. Polovica kupnine se plača takoj, drugo se vknjiži. Več se izve: Štepanja vas 60. 18:1 3-3

:: Pristni domači ::

malinovec

najboljše vrste, po nizki ceni

:: prodajata ::

BRATA KAVČIČ

Dobropolje, Dolenjsko.

1891 3-2

Več izurjenih delavk

za pletenje nogavic na stroje sprejme

tvrdka **M. Franzl**, Ljubljana, Privoz 10.

Kupi se tudi 1/2-1 1/2 HP dobro

ohranjen 1892 2-2

električni motor.

Prodajalna

odda se takoj v Gosposki ulici št. 7.

Stanovanje

z 1 sobo in kuhinjo odda se na Tržaški cesti št. 47. 1880 3-3

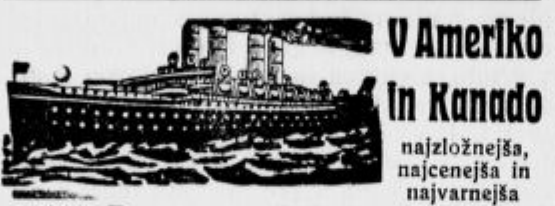
Po ugodni ceni se prodaja iz proste roke še 1822 6-6

nova hiša z vrtom

z gostilno, prodajalno mešanega blaga in žganih pijač, tobakarno in c. kr. poštnim nabiralnikom. Ista leži ob državni cesti in je jako dobro obiskovana. Le 5 minut oddaljena od kolodvora železnice na Tolminkem.

Naslov:

Ivan Pipa, Bača, Sv. Lucija ob Soči.



vožnja s **Cunard Line**

544 24 Bližnji odhod:

Iz Trsta, domačega pristanišča: Slavonija 25. avgusta 1908. Panonija 8. septembra 1908. Karpatija 22. septembra.

Iz Liverpoola: Lusitanija največji najlepši parnik 5. septembra. 3. in 24. oktobra. Mauretania 22. avgusta, 12. sept. 10. oktobra.

Pojasnila in vožne karte pri **Andrej Odisek**, Ljubljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

Razpis.

Za preložitve okrajne ceste Zatičina-Krka pri Gabrovšici in Muljavi ter za popravilo deželne ceste pri Gabrovšici na okroglo 15.800 K, oziroma 4800 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedbo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna naj se predložijo

do 15. avgusta t. l. ob 12. uri opoldne

podpisane cestnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je za pečateno z nadpisom:

"Ponudba za prevzete gradbe okrajne in deželne ceste pri Muljavi in Gabrovšici." Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno vkloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

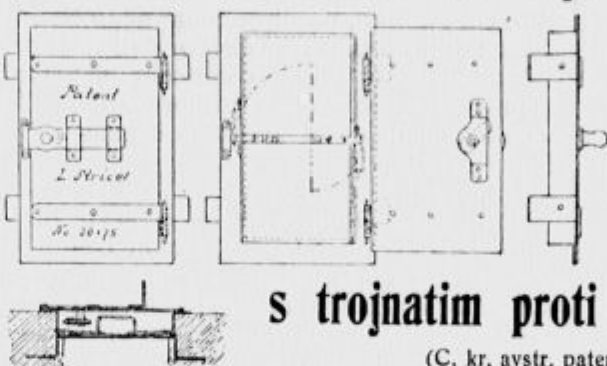
Cestni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma če se mu vidi potrebno razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled pri podpisane okrajnocestnem odboru.

1883 3-3

Okrajnocestni odbor v Višnji gori.

Važno za inženirje, stavbne podjetnike, hišne posestnike in hišne upravitelje.



Proti sajam in prahu popolnoma varno zaprt dimnik, kjer je tudi vsaka nevarnost po ognju izključena, omogočujoče samo

patentna dimniška dvojna vrata s trojnatim proti ognju varnim zatvorom.

(C. kr. avstr. patent št. 26.175 od 1. junija 1906.)

Konstrukcijo teh dimniških vrat, ki se lahko dajo vstaviti v novih ali pa že v starih poslopih, so strokovnjaki že večkrat preizkusili in splošno pripoznali tem dimniškim vratom prednost pred vsemi drugimi. — Mestni magistrat Ljublj. priporoča ta vrata z razpisom 21. avgusta 1907; deželni glavar kranjski pa z okrožnico z dne 11. maja 1908 vsem županstvom na Kranjskem.

Pojasnila daje

L. Stricel dimnikarski mojster.

Dobivajo se v vseh želez. trgovinah ali pri Lud. Striclu kakor tudi pri tvrdki Aug. Žabkar. 1574 7-4 Ponarejanje patentnih vrat se kaznuje po patent. zakonu.

Atelje prvega štajerskega slikarstva na steklo

EDUARD STUHL

specialist za slikana cerkvena okna

Gradec, Annenstrasse št. 39

nekdanji sotrudnik prvega štajerskega slikarja na steklo

KAROLA SCHIRMER v Gradcu 1438 4

se priporoča p. n. prečistiti duhovščini za napravo

• slikanih cerkvenih oken v vsakem slogu •

v figuralni ornamentiki in navadnih preprognih vzorcih v umetni izpeljavi in po solidnih cenah. — Narise in proračune na zahtevo in zastoj.

G. Eduard Stuhl, umetni slikar na steklo, je letos postavil tudi v ladji naše nove cerkve 4 slikana okna, ki so kakor ona v minulemu letu v svetilu postavljena — slike Srca Jezusovega in Marijinega, — enako jako okusno delo in sicer ste poleg altarja sv. Jožefa na moški strani slikli sv. Frančiška Ser. in sv. Antona Pad., na evangelijski ali ženski strani poleg altarja Matere Božje slikli sv. Ane in sv. Magdalene. More in sme se imenovani umetnik za enaka dela vsakemu prav toplo priporočiti.

Župni urad v Vodica 28. novembra 1907.

Žužek Simon, župnik

G. Eduard Stuhl iz Gradca je napravil za tukajšno župno cerkev sedem oken. Podpisani je prepustil izvršitev dela povsem sodbi in umetniškemu znanju slovitega mojstra. Strokovnjak je sijajno rešil svojo nalogo in zasluži z bok tega najtoplejši priporočilo.

Župni urad Stara Loka na Koč. v juniju 1908. Anton Kreiner, župnik.

Na stotine takih spričeval je na razpolago p. n. preč. duhovščini in prosim nadaljne naklonjenosti.

Zakonito zajamčeno.

'Hygienicus' pasta za likanje

Zakonito zajamčeno.



Varstvena znamka.

senzacionalna iznajdba, s katerim postanejo tkanine zopet kakor nove. Neobhodno potreben za namizno, posteljno, toaletno perilo, mehke srajce, bluze, nevestine oprave, za bela kakor tudi barvena platnena ali volnena oblačila, zagrinjala, čipke, tančice itd.

»Hygienicus« napravi tkanino trpežno in izvanredno mehko, slično baržunu; volneno blago dobi sličnost holandskega platna.

Vedno enacega učinka za vse vrste tkanin, iz platna, bombaža, volne ali svile.

Učinkuje razkrajajoče!

Dobi se v vseh specerijskih in kolonijalnih trgovinah in drogerijah. 1522 20 12

L. Chiozza & Co. Červinjan (Primorsko).

Podružnica
v **Spljetu.**

Dejniška glavnica 1
11 K 2.000.000. 11

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje od dne vloge po

4 1/2 %

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po kulantnem kurzu.

Podružnica
v **Celovcu.**

Rezervni fond 11
11 K 200.000. 11

Najnovejša politična poročila.

(Posebna poročila »Slovenca«.)

Čehi in vlada.

Praga, 8. avgusta. V Rumburgu je govoril na volivnem shodu državni poslanec prof. Hrásky, ki je naglašal, da je vlada slabotna in da Praško imenovanje za ministra ni pospeševalo koristi češkega ljudstva. Vprašanje nastaja, naj li Čehi še podpirajo Beckovo ministrstvo, ali naj vstopijo v opozicijo. Za zdaj ni mogoča druga politika, kakor da se čaka, kako se razvije položaj jeseni. Prezreti se pa ne sme, da je na Dunaju zbrano veliko užigljive snovi, ki lahko prisili češko delegacijo, da prične opozicijo.

Jubilejni dar.

Brno, 8. julija. Privoški občinski svet je sklenil, da ob 60letnem vladarskem jubileju dovoli 44.000 K za ustanovitev mestne ubožnice.

Neurje v Šleziji.

Tišin, 8. avgusta. Neurje je povzročilo v Šleziji 600.000 K škode. Vse pričakuje obilno državno podporo.

Pomiloščena detomorilka.

Praga, 8. avgusta. Cesar je pomilostil 32letno Marijo Jaroš v Pragi, ki je svoja nezakonska otroka tako mučila, da je na poškodbah umrla deklica Blazena. Porotno sodišče jo je obsodilo na smrt. Cesar je detomorilko pomilostil, najvišje sodišče ji je pa prisodilo 20letno ječo.

Proti antimilitaristom na Češkem.

Praga, 8. avgusta. Proti agitatorjem narodnih socialistov v Hatini so uvedli kazensko preiskavo zaradi protivojaške konference v Plznu. Preiskavo so uvedli tudi proti ostalim udeležencem protivojaške konference.

Šleski deželni odbor zahteva deželno-zborsko zasedanje.

Opava, 8. avgusta. Šleski deželni odbor je v svoji zadnji seji sklenil, da priporoča vladi, naj skliče šleski deželni zbor v zasedanje prvo polovico meseca septembra, da zboruje istočasno s češkim in z moravskim deželnim zborom.

Otvoritev Binlabške železnice.

Opava, 8. avgusta. Dne 6. t. m. so otvorili v navzočnosti nemškega nadškofa, mnogih deželnih in državnih poslancev ter drugih dostojanstvenikov novo Binlabško železnico.

Kaj se je sklepalo v ogrskem ministrstvu?

Budimpešta, 8. avgusta. Od posebne strani se poroča: Ogrski ministrski svet od 4. t. m. se je bavil z izredno važnimi zadevami. Sedanja vlada namerava namreč sledeče: Vse tri stranke, ki so zdaj v vladni koaliciji, od katerih se pa ljudska stranka močno krha, združiti v veliko »državno stranko«, kroni predlagati, naj pusti, da ta stranka reši vojaško vprašanje, kot protikoncesijo naj pa cesar pusti volivno reformo odložiti za nadaljnji dve leti. V teh dveh letih pa hoče vlada ustanoviti več »socialnih institucij«, ki pa nimajo drugega namena, kot splošno volivno pravico oslabiti. Tako namerava osnovati poljedelske zbornice, ki bodo vsa kmetijska vprašanja reševale, tako da parlament o njih sploh ne bo imel sklepati, ravnoisti namen ima vlada z delavskimi in obrtnimi zbornicami ter s takozvanimi komitatskimi zastopi. Bodoči parlament splošne volivne pravice bo na ta način postavljen pred dejstva, ki jih ne bo mogel izpremeniti in nad katerimi ne bo imel nobene ingerence. Tako se hočejo sedanji mogotci utrditi v posebnih zastopih. Drugo vprašanje je, ako ni račun brez krčmarja napravljen.

Brez centra se ne vlada v Nemčiji!

Berolin, 8. avgusta. Vlada in stranke takozvanega vladnega bloka ponujajo katoliškemu centru I. podpredsedniško mesto v parlamentu, da bi prevzel zato sovodivno vlogo v prihodnjem zasedanju, ker se sedanji konservativno-liberalni blok spriči novih davkov krha. Zdaj se vrše tozadevna pogajanja, pri katerih so vse šanse na strani centra.

† Di Rudini.

Rim, 8. avgusta. Umrli je bivši italijanski ministrski predsednik di Rudini.

»Siciljski kralj«.

Rim, 8. avgusta. Prismojeni prebivci mesta Trapani so znanega goljufa, bivšega ministra Nasija, razglasili za »siciljskega kralja«. Njegovo soprogo so pozdravljali s »kraljico«, hčerke pa s »princezami«. Nasi je trapastim Trapancem svojo družino predstavil z balkona takole: »To so tiste preganjane žene, ki jih je vlada, ko sem bil prognan, mučila!« Izvolitev Nasijeva v Trapaniju bo razveljav-

ljena, ker so se godile velikanske goljufije, ki sicer v Siciliji niso nič nenavadnega.

Smrt vsled strahu.

Pariz, 8. avgusta. Iz strahu je umrla služkinja Terezija Beamer. Ostala je sama doma, ker sta šla gospodar in gospodinja v posete. Ko sta se vrnila domov in trkala, je služkinja mislila, da prihajajo tatje in je kričala na pomoč, a nakrat je vtihtila. Vdreti so morali v stanovanje s silo, kjer so našli služkinjo ležečo mrtvo na tleh.

Delavski nemiri na Francoskem.

Pariz, 8. avgusta. O štrajku v Villeneuve se poroča, da je prva na dragonce streljala neka mlada Rusinja. Ustrelila je 20-krat, dokler ji neki dragonec ni presekal glave. — Danes (8. t. m.) so podjetniki podcestnih železnic vsem delavcem (5000) odpovedali delo. — Danes zboruje sindikat pekov, da se posvetuje o štrajku. — Vlada je v Nancyju zaprla tobačno tovarno. — V Amiensu in Leusu je napovedan 24urni generalni štrajk.

Proti zrakoplovom.

London, 8. avgusta. Tukaj zborujoči mednarodni kongres, kojega protektorji so sedaj vladajoči angleški državniki, se je ostro izjavil proti temu, da se zrakoplovi vporabljajo v vojaške svrhe.

Angleški parlament.

London, 8. avgusta. Angleški parlament, ki je zdaj odgojen do 12. oktobra, je rešil v svoji zadnji dobi 139 zakonov, ki so že vsi sankcionirani. Eden prvih zakonov, s katerimi se bo parlament po počitnicah bavil, je zakon o bebcih, katerim nameravajo prepovedati ženitev, ker se bebstvo »seveda podeduje«. — Gospoka zbornica je po dolgem kolebanju tudi sprejela od nižje zbornice sklenjeni zakon o penzijah za starost. Vsak Anglež, ki je nad 70 let star, dobi pokojnino. Vplačuje nič.

Obisk angleškega kralja v Berolinu.

London, 8. avgusta. »Daily Express« potrjuje poročilo, da obišče angleški kralj Edvard prihodnji mesec nemškega cesarja. Angleški kralj pride s kraljico v Berolin, kar se že ni zgodilo 30 let. Razen nizozemske kraljice in belgijskega kralja ni evropskega vladarja, ki bi ne bil napravil uradnega obiska v Berolinu. Podrobnosti berolinskega obiska se določijo na sestanku med Viljemom in Eduardom.

Francoska vlada proti sestanku Fallieres z Viljemom.

London, 8. avgusta. »Daily Express« poroča iz Kodanja: »Tu trdijo, da je želel nemški cesar Viljem, da bi se sestel ob povratku potovanja s predsednikom Fallieresom. Francoska vlada je pa odklonila sestanek.

AVSTRO-OGRSKA.

Kriza v češki agrarni stranki.

Poroča se, da se pojavlja nov nasprotnik češki agrarni stranki. Združujejo se namreč kočarji in mali kmetje, ki so do zdaj vplivali po svoji gospodarski moči in vplivu na ostalo kmečko prebivalstvo, osobito pa na posele in z njihovo pomočjo zmagovali pri volitvah. Kočarji pa ustanavljajo zdaj svoja kočarska društva, ki so naperjena proti velikim kmetom, društva ustanavljajo zveze in imajo že več svojih glasil, med katerimi ima največ vpliva »Obzor«, osrednje glasilo malih kmetov in kočarjev. Osobito živahno se združujejo v plzenskem okraju. Pred vsem agitirajo proti vporabi skupne lasti, do katere imajo izključno pravico naseljeni domači kmetje. Kočarji delajo zdaj na to, da se izpremeni deželni red tako, da imajo od skupnih koristi le občinske blagajne korist. Kočarje združujejo socialni demokrati. Drugo poročilo slove: Prej kakor druge stranke nastaja za češko agrarno stranko velika nevarnost. Komaj se je ustanovila in odposlala svoje zastopnike v postavodajalne zastope, se je število njenih pristav hitro množilo. Z vstopom Praška v ministrstvo je začel B. stranka vodilno vlogo med češkimi strankami. Komaj pa obstaja stranka pet let, se že kažejo znaki ostarelosti in razpada. Nezadovoljniji še sicer niso javno nastopili, a vse kaže, da pride do razdora v stranki, ki ima 28. septembra v Pragi zborovanje strankinih zaupnikov. Baje nameravajo še prej pozvati Praška, naj kot minister demisijsko. Če tega ne stori, hoče vplivati večina agrarnih poslancev zaupnike za se in se na to ločijo javno od Praška. Prihodnje češke deželnozborske volitve bodo za to velezanimivne.

Izpremembe pri poštnih ravnateljstvih.

Poštna ravnateljstva na Dunaju, v Lvovu in Pragi na bodo več imela ravnateljev, marveč predsednike in pa dva podpredsednika.

V Išel

je došel reški guverner grof Nako.

C. IN KR. ARMADA.

Jubilejski križci.

Cesar izda armadno povelje, ki ustanavlja jubilejni križec. Dne 18. avgusta dobi odlikovanja približno 1000 častnikov in vojaških uradnikov c. in kr. armade in mornarice ter 250 častnikov avstrijske deželne brambe in orožništva. Jubilejski križci se razdele 2. decembra.

Predpisi za rezervne kadete in kadetne aspirante.

V bodoče se bodo morali javiti pri glavnih raportih tudi rezervni kadeti in rezervni kadetni aspiranti.

TURČIJA.

Častniki solunskega armadnega zbora so izjavili, da odklanjajo povišanje. Sultan je namreč imenoval Enver bega za brigadnega poveljnika, vse častnike pa povišal.

Mladoturki nameravajo nekaj vojnih ladij z njim zvestim moštvom vsidrati pred sultanovo palačo, ki jo bodo tako imeli vedno zastraženo.

Volitve v turški državni zbor

ne bodo direktne, marveč voli vsakih 250 prebivalcev po enega volivnega moža. Mladoturški odbor za slogo in napredek je izdal oklic, ki izvaja med drugim, da med sultanom in prebivalstvom ni zdaj nobenih izdajalskih moči več, ker ima država zdaj pošteno in lojalno ministrstvo. Novo ministrstvo je vredno zaupanja. Odbor priporoča spoštovanje sultanu in zaupanje ministrstvu.

Vedno bolj se kaže, da sta se sprla solunski in pariški mladoturški odbor glede na prestolonasledstvo. Med mladoturki so bile štiri struje in sicer za Abdul Hamida, za princa Rešada, za Juzuzo Izedima in za Medšina. Končno je zmagala struja, ki se je potegovala za Abdul Hamida, z ozirom na sultanov ugled v inozemstvu in na njegove stike z vladarji. V Solun je došel podmajor Njaci, z 20 spremljevalci, da se posvetuje s solunskim mladoturškim odborom.

Prepovedan »Te Deum« za sultana.

Köln, 8. avgusta. »Kölnische Ztg.« poroča iz Soluna, da je armenski patriarh v Carigradu pozval svoje duhovnike, da pojo za sultana in ustavo slovesni »Te Deum«. Mladoturški odbor pa je »Te Deum« prepovedal.

Težave parlamentarnega sistema v Turčiji.

Carigrad, 8. avgusta. Poznavalec turških razmer poroča: Preobrat Turčije v parlamentarno državo je nekaj skoroda nemogočega, naj mladoturki počno, kar hočejo. Mohamedanska duhovščina, na čelu ji Šejk il izlam, je sicer izjavila, da koran ni protiven ustavni vladi, toda koran nikakor ne pozna in pripozna enakopravnosti nemohamedanskih narodov. Zato se mladoturki trudijo, da bi Kristijane pridobili zato, da v parlament volijo Turke, ki so jim prijazni, ne pa kristjanske zastopnike. Volivna pravica za parlament nikakor ni ne splošna ne enaka ne direktna, kakor se je poročalo. L. 1876. je vlada volivne može sama imenovala; zbrali so se potem v glavnem mestu vsakega sandžaka in izvolili za poslance tiste, katere jim je valj zapovedal voliti; tako bo tudi zdaj, le da bo mesto valijev füngiral mladoturški odbor. Nadalje Turki ne bodo hoteli plačevati enakih davkov kakor kristjani, naj parlament napravi kar hoče. Nikakor pa ne bodo mladoturki mogli uveljaviti enake vojaške službene dolžnosti za turke in kristjane; to je že Šejk il izlam javno povedal. Torej turška ustava ne bo nič kaj prida, če sploh pride tako daleč...

Ob večerajšnjem selamliku je bilo zopet navzočih več tisoč oseb, ki so, kakor tudi vojaki, sultana navdušeno pozdravljali. Po selamliku je sprejel sultan novo ministrstvo in potem diplomatski zbor. Sultan je prečital diplomatom v turškem jeziku izjavo, da je sultan obnovil ustavo in da s svojo vladarsko besedo zagotavlja, da hoče v bodoče spoštovati ustavo in se je strogo držati. Tewfik paša je prestavil izjavo v francosčino. Nato je čestital za diplomate italijanski poslanik. Sultan je podal nato vsakemu poslaniku roko in naprosil diplomate, naj naznanijo svojim vladarjem, da se jim zahvaljuje za njihovo naklonjenost. Sultanu je pred sprejemom diplomatov priseglo zvestobo novo ministrstvo. Diplomati sodijo, da se je položaj izboljšal. Veliki vezir je odposlal vilajetskimi oblastmi okoliščino, ki naznanja, da je imenovan za velikega vezirja. Oblasti pozivlja, naj spoštujejo ustavo. Časopisje

je zadovoljno z novim ministrstvom. Kamil paša je nastopil proti načrtu odpuščenih ogleduhov in uradnikov, ki so nameravali ustanoviti v Carigradu političski staroturški klub.

V Carigradu je mirno. Mladoturki spremljajo policijske in vojaške patrolje po mestu. Turški poslaništvi na Dunaju in v Rimu sta izjavila, da turška vlada ne misli, da odstrani inozemske častnike v treh rumelskih vilajetih. Kočanski mutesarif bo sodno zasledovan, ker ni proglasil ustave. Več valijev je že odstavljenih. Odstavljen je bil pariški poslanik Munir paša. Hišni zapor ima 13 palačnih uradnikov, hišo Rize paše straži policija. Izet paša, nekdanji sultanov ljubljeneec, je došel v Marseille, odkoder je takoj odpotoval v Pariz.

Egiptovski ministrski predsednik Mustafa Femi paša je prekinil svoje zdravljenje in z ozirom na dogodke v Turčiji odpotoval v Egipt. Zaprl so nekdanjega armenskega patriarha, Ormeniana.

SESTANEK NEMŠKEGA CESARJA Z RUSKIM CARJEM.

V Peterburgu se kljub vsem dementijem trdovratno trdi, da se se ta mesec sestane nemški cesar Viljem in ruski car.

RUSIJO.

Rusko zunanje ministrstvo objavi noto glede na Makedonijo. Poveljnik Vladivostoka je izročil ruskemu vojnemu ministru spomenico, ki zahteva, naj se Vladivostok brezpogojno utrdi in izpremeni v vojno pristanišče, ker drugače ni mogoče braniti Daljnega Vzhoda.

CARICA VDOVA BOLNA.

Carica-vdova je tako zbolela, da leži.

PREPIR MED RUSKIMI PRAVOSLAVNIMI ŠKOFI.

Na kijevskem misijonskem shodu so se prostaški sprli ortodoksni in stroverni ruski pravoslavni škofje. Le s težavo so preprečili, da se niso stepili.

RUMUNSKI KRALJ BOLAN.

Rumunski kralj Karol zaradi boleznij že nekaj časa ne more zapustiti postelje. Njegovo zdravstveno stanje se je pa še poslabšalo.

POTOVANJE FRANCOSKEGA FINANČNEGA MINISTRA.

Francoski finančni minister Caillaux, ki se zdaj mudi v Carigradu, obišče tudi Rumunijo in Avstro-Ogrsko.

PROTIFRANCOSKI ZAROTNIKI V ŠAJGONU.

Zaradi zastrupljenja svojih tovarišev vojakov v Hanoju na smrt obsojeni trije artiljeristi so bili 7. t. m. usmrčeni.

CHILSKO MINISTRSTVO ODSTOPILO.

Iz Lahaya de Chile se poroča, da je odstopilo ministrstvo chilске republike.

SOMIŠLJENIKI! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovincem!« Kupujte te naše vžigalice!

Dnevne novice.

+ »Slomškova zveza«. Letos bode imela »Slomškova zveza« svoj občni zbor dne 6. septembra v Bohinjski Bistrici. Najprvo bo sv. maša, potem zborovanje v tamnošnji šoli, ob 12. uri obed, popoldne pa ljudski shod, na katerem se bode razpravljalo o šolstvu. Opozarjamo svoje člane že sedaj na zborovanje in obenem tudi vabimo vse ono učiteljstvo, ki ne soglaša s težnjami liberalnih terorizatorjev. Natančnejši program objavimo v kratkem. — Na letošnjem občnem zboru nameravamo tudi osnovati I. dolensko podružnico »Slomškove zveze«. Pristop se naznanja tajniku Štruklju v Dobropolje. Tudi lepa Gorenjska ne sme zaostati, ker ima precej vrlih krščanskih tovarišic in tovarišev. Tedaj na krov!

+ Odbor »Kmetске zveze« za ljubljansko okolico naznanja, da se bo dne 6. septembra t. l., ob 3. uri popoldne, vršil drugi občni zbor v dvorani hotela »Union«. — Ker je potrebno, da se natančno obravnavajo vsa pereča dnevna vprašanja, ki danes tarejo kmeta in še posebej prebivalstvo ljubljanske okolice, zato se vsi člani prosijo in vabijo, da se zanesljivo udeležijo tega občnega zbora. Na občnem zboru se bo govorilo o letošnji suši, o pomankanju krme in o vseh drugih važnih zadevah za kmetjski stan. Poročala bosta državna poslanca dr. Šusteršič in g. vodja Povše. — Za »Kmetsko zvezo« ljubljanske okolice: Odbor.

+ **Dvorni svetnik g. Dobida** je torej sedaj res srečno prišel nazaj v Ljubljano. »Slovenski Narod«, ki je hvalil njegovo ljubezen do domačega uradništva, je s tem dejanjem gospoda dvornega svetnika zelo blamiran. Gospod dvorni svetnik Dobida je s tem svojim dejanjem znatno oškodoval slovenske zahteve po slovenskih uradnikih v ministrstvih. Zapustil je pozicijo, ki se je s težavo pridobila in ki bi lahko ostala slovenska posest. To je postopanje, katerega z narodnega stališča ne moremo dovolj ožigosati. To je storil mož, ki ga je »Narod« na vse pretege hvalil! Gospod Dobida je s tem korakom tudi dosegel, da se bodo naši poslanci presneto premislili, predno bodo kakega »Narodovega« ljubljenca priporočali za višja mesta!

+ **Protest proti predrznosti vodstva nove železnice Trebnje-Št. Janž.** Podpisani zastop občine z ogorčenjem protestira, da si upa vodstvo nove železnice Trebnje-Št. Janž tako predrzno izzivati slovensko prebivalstvo s tem, da je na prvo mesto postavilo nemški napis na kolodvorskih postopilih. Ta protest izraža občina v imenu ljudstva ki je nad tako predrzno žalitvijo skrajno ogorčeno, saj je v naših krajih ljudstvo izključno slovensko. Na Gorenjskem, na Jesenicah je na postaji napis: »Jesenice — Abling«. Torej najprej slovenski, a na to nemški napis. Ravno isto pravico, oziroma še večjo, ker pri nas sploh nobenega Nemca ni, smemo s polnim pravom zahtevati, da se respektira naš slovenski jezik in se na prvo mesto prstavi na vseh kolodvorih nove železnice slovenski napis. Opiraje se na tehtne vzroke prismo, da se takoj popravi v našem zmislu vsi napisi po vseh kolodvorih nove železnice Trebnje-Št. Janž. — Zupanstvo občine Št. Janž, dne 5. avgusta 1908. — Zupan: J. Prijatelj. — Svetovalci: Vinko Berce, Jožef Repovž, Janez Sternad.

+ **Zblazneli »Tovariš«.** »Učiteljski Tovariš« od 7. t. m. je od prve do zadnje strani poln samih fakinskih psov, ki so pa take vrste, da morajo tiste, katerim so namenjene, spraviti le v dobro voljo. V treh dolgoklobasastih člankih so nabrali razkačeni zeleni sledeče rožice: »Ljudje v uredništvu »Slovenca« dozorevajo za blaznico na Studencu« — »Znam ekslemenatar laja kakor klerikalno ščene izza varnega plota« — »Ljudstvu nanosijo lurske vode« — »Vseznalec, fant vseh fantov, Fr. Terseglav, bodoči kandidat dr. Krekovi služb, je kot napoldorasel petelinček hripavo zakukurikal!« — Mandelj je »širokoustnež« — Dr. Lampe »prostaški huj-skač« in »imunni celibatar« — Vsi trije »hrepenijo po gorki človeški krvi« — »Cigani« — »seksualni filozofi« — »režejo učiteljem jermena iz žive kože« — »obrekliji fantalini« — »Ljudje brez otrok in oni ki je vseh iz lemenata« — »Če ne bo miru, bo prišlo do boja na pesti« — »lumparija teh inkvizitorjev« — »Nimajo zakonskih otrok« — »Dr. Krekov »pons asinorum« ni nič proti Lampetovi in Terseglavovi gonji« — »Poslanec Mandelj se je posluževal laži in ščuval« — »Božji namestniki so dani-innoč od same pohotnosti in alkohola vsi omotičeni, da ni nobena poštena ženska varna pred njimi« — »Z lastnim blagom ometajo poštene ljudi« — »S palico bomo naučili dostojnosti« — »Klerikalne obrekovalce in tatove časti bo treba prepričati s palicami ali pa s kamenjem, da se učiteljstvo ne da tlačiti v blato« — »Dr. Ev. Krek je bil svoj čas ateist, to je, ni pri-poznaval Boga« itd., itd. Glavni urednik lista, ki se s tako pisavo ponaša, je učitelj, deželni poslanec in veleestetični pesnik Engelbert Gangl. Kaj bo porekla mladina, ko bo brala, kako pišejo njeni vzgojevalci? Zato je že s pedagoškega stališča nujno potrebno svariti mladino pred tolikim pohujšanjem in jo obvarovati posledic take vzgoje. Liberalni učitelji nam bodo še hvaležni, da smo v naših izobraževalnih društvih prevzeli skrb za duševni napredek mladine, njim pa s tem dali priliko, da se svojim zmožnostim primer-no udeležujejo na gorinavedeni način v »Tovarišu«.

+ **Na dolinskega župnika g. Zupana** se zdaj sklicuje »Edinost«, češ, da ni bil navzoč pri ustanovnem shodu »katoliškega izobraževalnega društva«, iz česar sklepa, da ga ne odobrava. Gospod duhovni svetnik Zupan ni šel na shod v gostilno, ker ni imel povoda, izpostavljati svoje sive glave sramotnim insultom liberalnih fanatikov, za katere smo vsi naprej vedeli. Pač pa je g. duhovni svetnik bil navzoč pri ustanovitvi »Kat. izobr. društva« v kaplaniji ter je bil ustanovitelj srčno vesel, o divjanju liberalcev pa presneto krepko povedal svoje mnenje. V tem oziru bodite kar potolaženi! Skrivati se za talar dolinskega gospoda župnika tržaški liberalci pač nimajo nobene pravice, ker so ravno njemu, pod katerega jurisdikcijo so bile Ricmanje, prizadejali svoj čas

toliko gorja kot malokateremu človeku in Ricmanje proti njemu ščuvali ter mu življenje bridko grenili. »Edinost« naj se od-vadi svoje liberalne namene skrivati za plaščem duhovnikov, kajti ti časi so hvala Bogu tudi v Istri minuli.

+ **Učitelj Urbančič**, ki je v Dolini od ljudstva bil napaden, je bil nedavno v Ricmanjih na nekem učiteljskem sestanku proglašen za kandidata za prihodnje istrske deželnozborske volitve. Po dolinskem shodu se je pač Urbančič prepričal, na koliko glasov ima v Boljuncu in Dolini računati.

+ **Deželnozborski goriški liberalni »Slovenski klub«** se je v četrtek v Gorici definitivno konstituiral. Kakor smo že svoječasno poročali, so temu klubu pristopili slovenski deželnozborski poslanci: dr. Franko, Gabršček, dr. Gregorin, Kovač, Križnič, Obljubek, Savnik, Alojzij in Josip Strekelj. Predsednikom kluba sta bila izvoljena Andrej Gabršček in dr. Franko, ki se bosta v predsedovanju menjala.

+ **Povodenj na Vipavskem.** Iz Vipave poročajo: Včeraj je pričelo deževati; lije kakor iz škafe. Vipava je izstopila; spodnji del trga je že ves pod vodo. Ako bode dolgo trajalo deževje, pričelo bode groziti gniti. Potok-hudournik Bela grozno narašča; nevarnost za mostove je velika. Promet na cestah je deloma ustavljen.

— **Deželne zveze za tujski promet na Kranjskem** občni zbor se vrši v soboto, dne 22. avgusta, popoldne ob 5. uri v zvezini pisarni v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. Volitev odbora. 2. Izprememba pravil. 3. Slučajnosti.

— **Tržaška narodna delavska organizacija** razvije jutri svojo zastavo. Italijani baje pripravljajo izgrede.

— **Umrla** je na Proseku gospa Rozalija Nabergoj roj. Žibert.

— **Kako liberalci dele državno podporo.** Iz Gabrovice na Goriškem nam poroča prijatelj, kako so 14. pr. m. ondi razdeljevali purane kot državno podporo za kmeta. Prvič so jih dobili večinoma liberalci, drugič pa se je zgodilo, kakor ob času Mojzesa, ki je udaril po skali in pri-tekla je voda. Tu pa je bilo tako-le: Neki liberallec stopi k delivcu ter mu reče: »Delaj, kakor ti rečem! Kadar te udarim s palico, tedaj daj velike purane; če te ne udarim, daj majhne.« In mož je udarjal s palico, kadar je bil na vrsti liberallec, in počival, ko so bili na vrsti naši ljudje. In zato je delivec delil liberalcem velike, drugim pa male purane. Mnogo naših tudi ni nič dobilo. Neki kmet je pisal in prosil celo dvakrat po dvajset živali, pa ni dobil nobene. Tako delajo liberalne »napredne« glavičice.

— **Konferenca sodalitatis** za dekanijo Ribnica bo dne 13. avgusta v Loškem potoku. Začetek točno ob 10. uri.

— **Birmovanje.** Prevzvišeni gospod knezoškof je pretečeni terek končal birmovanje in vizitacijo po novomeški dekaniji. Birmancev je bilo po posameznih župnijah: Novo mesto 300, Šempeter 225, Šmarjeta 286, Belacerkev 149, Brusnice 197, Stopiče 275, Podgrad 126, Šmihel 519, Vavta vas 176, Poljanica 66, Črmošnjice 201, Sotcska 53, Toplice 287, Prečina 195, Mirna peč 446.

— **Poučni tečaj o kmetijstvu.** Deželni odbor priredi letos več poučnih tečajev o kmetijstvu sploh, pa tudi o pomožnih predmetih kmetijstva, n. pr. o knjigovodstvu. Tečaji bodo trajali po en dan, če treba, pa lahko tudi več dni. Tiste občine in kmetijske korporacije, ki žele takih tečajev v svojih krajih, naj vložijo svoje zadevne prošnje na deželni odbor.

— **K pravdi proti »klerikalnemu« notarju Hafnerju.** V politični pravdi proti »klerikalnemu« notarju Hafnerju pričel je kazenski zagovor dr. Slanc, katerega smoter je bil, prepričati sodišče o krivdi svojega klienta, svoj politično-kazenski govor tako-le: »Trideset let sem že najbolj divji in najbolj strastni liberallec. Velikansko škodo sem že prizadel in jo bom še prizadel klerikalni stranki.« Tri minute pozneje pa je govoril: »Od dijaških let sem že navdušen socialni demokrat.« — Dr. Slanc se je v kazenski obravnavi proti notarju Hafnerju izrazil proti političnemu nasprotniku notarja Hafnerja, oskrbniku Ribitschu zvečer prvega dne in drugega dne po sklepu kazenske razprave: »Prepričan sem, da morata biti notar Hafner in Sajovic oproščena.« —

— **Slovenski kmetovalci v Pragi.** Iz Prage nam poročajo z dne 6. t. m.: Ot pol 10. uri smo se pripeljali v Prago. Tukaj smo bili sprejeti od gospoda deželnega poslanca in zastopnika kmetijskega sveta dr. Viškovskega, predsednika slovenskega kluba dr. Črnyja in tajnika slovanskega kulturnega sveta g. Stanislava Formana. Nastanili smo se skupno v hotelu pri »Čr-nem konju«. Danes smo si ogledali znamenitosti mesta. Popoldne smo šli v razstavo, kjer nas je sprejel gospod Bondy, predsednik trgovske in obrtne zbornice in

obenem predsednik razstavnega odbora. In gospod tajnik Mohaček. Gospod predsednik nas je pozdravil in nagovoril v lepem govoru po svojem tolmaču g. Mohačku. Ta nas je pregovoril, da smo se skupaj fotografirali. Nato smo si pod vodstvom gospoda predsednika in gospoda tajnika v dveh skupinah ogledali najvažnejše oddelke industrijalnega paviljona. Reči moramo, da nismo nikdar mislili, da bomo kaj takega tukaj videli. Strokovnjaki pripoznajo, da svetovna milanska razstava še senca ni bila proti tej, ki je edino češka.

— **Mleko nameravajo podražiti** radi suše in pomanjkanja krme kmetje v doma-ljski občini. V kratkem bodo imeli do-tično posvetovanje.

— **V duhovniško obleko preoblečena ogleduha.** Iz Pulja poročajo: Pri delih za nove naprave pri trdnjavi »Marija Lujza« v Pulji so našli delavci v grmovju skrita dva moška v duhovniški obleki, ki sta risala po papirjih in zemljevidih. Poveljnik straže je moža aretiral. Bila sta v duhovniško obleko preoblečena ogleduha. Pri ogleduhin so našli načrte Pulja in načrte strateško važnih krajev Dalmacije in okupacijskih dežel.

— **Redek jubilej.** Poročajo nam iz Železnikov: Redek jubilej obhaja dne 15. avgusta naš vpokojeni nadučitelj gospod Josip Levičnik, namreč 65-letnico orgljanja v Železniški župni cerkvi. V teku tega dolgega časa se je ljudem njegovo orgljanje vsled živahne melodijoznosti zelo priljubilo ter je Riharjeva glasba postala priljubljena v gorenjskem zakotju. Za velike zasluge na polju cerkvene glasbe je dobil naš jubilar papežev red »pro ecclesia et pontifice«. Ker je tudi sicer neumoren delavec in vzgleden rodoljub, naj nam bo dovoljeno, navesti nekaj malih podatkov k pravemu presojanju njegovega delovanja. 48 let je deloval gospod Levičnik kot učitelj in nadučitelj na Železniški šoli. Preveč bi bilo govoriti o njegovih uspehih. Navajam le, da je izmed njegovih učencev 23 postalo mašnikov, s čimur se pač nobena izvenmestna šola ne more ponašati. Med to dobo je tudi mnogo let kot župan neumorno deloval v prosep občine in njegovo županovanje je še sedaj ljudem v najlepšem spominu. V priznanje je dobil tudi srebrni zaslužni križec s krono. Sedaj pa, ko je na 48 letnem učiteljskem službovanju vstopil v prezaslужeni pokoj, si vendar še ne privoščiti počitka in literarje, kakor nekdaš, deluje še sedaj v povzdigo svojega kraja. Vse zanimivosti našega kraja bi bile pozabljene, če bi ne imeli gospoda Levičnika, ki celo sedaj, v poznih letih zbira feikloristične in zgodovinske krajevne podatke. Napisal je zanimivosti o delovanju 19 zdravnikov v Železnikih, šolsko kroniko za časa njegovega prednika Jakoba Demšarja in za časa njegovega polstoletnega učiteljevanja; sedaj piše zanimivo in poučno razpravo »o znameniti Železniški župniji«, sestavil je tudi zgodovino cerkve sv. Frančiška v Železnikih in še premnogo drugega zgodovinskega gradiva. Njegove zasluge so ravno tako mnogovrstne kakor velike. S hvaležnim srcem želimo, naj bi nam Bog še dolgo črnil našega vkljub visoki starosti 85 let še vedno neumorno delavnega jubilarja.

— **Za male obrtnike.** C. kr. minist-rstvo za javna dela naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da si name-rava c. kr. vojno ministristvo po javni konkurenci pri malih obrtnikih zagotoviti za leto 1909. razne oblačilne in opravne predmete iz usnja za vojaško opravo. Vsak obrtnik se more ali kot član kake obrtne zadruge ali pa kot član zadruge osnovane na podlagi zakona z dne 9. aprila 1873, drž. zakonik šte. 70 (produktivne zadruge) vdeležiti dobave, v obeh primerih pa mora posredovati pristojna zadruha. Po-nudbe je najkasneje do 7. septembra 1908. do 12. ure opoldne vložiti pri oni trgovski in obrtniški zbornici, v katere okolišu ponudnik prebiva, na Kranjskem torej pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani. Natančnejši pogoji, ponudbeni vzorci in seznam predmetov ter cen so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

— **Učiteljska vest.** Za provizoričnega učitelja na štirirazredni ljudski šoli v Št. Jerneju je imenovan g. Friderik Wurner.

— **Ljudska veselica v Zg. Besnici** v proslavo 60-letnega jubileja Nj. Veličanstva se vrši dne 9. avgusta v gostilni Iv. Paplerja, po domače pri Žnidarju. Na spo-redu je srečkanje, petje, godba in prosta zabava. Čisti dobiček je namenjen za ob-činske reveže in občinska pota. Veselica se vrši ob vsakem vremenu. K obilni ude-ležbi vabi odbor.

— **Cement, kredo in oglje so našli** v velikih množinah na škofjskem zemljišču v Harkanovcih pri Osjeku.

— **Proti ponarejenemu vinu v Istri.** Vkljub zakonu z dne 12. aprila 1907. še v

Trstu vedno bujno cvete industrija izdelovanja umetnega vina. Nedavno so naložili tri parnike takega strupa za angleško Malto v Sredozemskem morju. Hektoliter »vina« so ti »vinorejci« prodali po osem kron! Z ozirom na to so istrske občine, ki najhujše občutijo vinsko krizo, začele sprejemati resolucije, s katerimi pozivajo vlado, da že vendar enkrat prične izvrševati vinski zakon ter nastavi kletarske nadzornike. Dobro bi bilo, da bi se temu gibanju pridružile vse slovenske in hrvat-ske občine.

— **O morilcu Foedranspergu.** Preiskovalni sodnik dan da dan zaslišava mnogo prič o rojanski tragediji. Širi se glas, da na podlagi dosedanje preiskave ne bo Födran obtožen radi roparskega umora, marveč radi tatvine in ubojstva z obteževalno okoliščino radi bestialnega razkosanja trupla. Foedranspergova oseba postaja vedno bolj skrivnostna. Nekoč ni plačal nekega malega dolga ter je bil zarubljen. Ko so mu hoteli zarubljene stvari prodati, je plačal in kazal veliko število bankovcev, dasi je bil dolgo časa brez službe. Takrat ni nikogar pustil vstopiti v svojo sobo in sta mu pek in mlekarica kruh in mleko morala dajati v košaro, katero je spuščal iz svojega stanovanja. Njegovo gospodinjjo Celič so zopet zaslišali.

— **Prvo slovensko lekarno v Ameriki.** odpre v Chisholmu Slovenec Štefan Zgonc.

— **Abiturijentom.** Prometno ravnateljstvo južne železnice na Dunaju išče več abiturijentov za službo pri tej železnici.

— **Dovršeni nižjegimnazijci** dobe službe kot »oficijanti pri poštnem in brzo-javnem ravnateljstvu na Dunaju. Dobe takoj nekaj plače; čez šest do sedem let postanejo asistenti.

— **Telefonična zveza z Domžalami.** Interesovani krogi so pričeli akcijo, da se Domžale zveže s telefonom.

— **Nesreča na lovu.** Karol Hakim iz Gradišča ob Soči se je nahajal na lovu v Brumi. On in tovariši so odložili puške, katere pa je močan veter prevrnil; pri tem se je ena puška sprožila ter zadela Hakima v levo roko. Dobil je hitro zdravniško pomoč.

— **Kapniško jamo**, visoko 20 do 25 m, se odkrili pri Spitalu na Severniku.

— **Semenj za ječmen.** Dne 24. avgusta 1908. se vrši v Miškolcu semenj za ječmen. Vspored in izpisek iz poslovnega reda za ta semenj se lahko vpogledata v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

— **Observatorij na Učki gori** namera-vajo zgraditi dunajski astronomi.

Štajerske novice.

š **Nova mladeniška zveza.** Iz Kapele poročajo: Dan 2. avgust je bil za našo žup-nijo in naše mladeniče velepomnljiv. Ustanovila se je namreč ta dan mladeniška zveza, ki bo imela namen združevati mladeniče, jih poučevati ter tako skrbeti, da postanejo pametni možje, skrbni gospo-darji in vrli narodnjaki. Na ustanovnem shodu je kaj lepo govoril č. g. novomašnik M. Sagaj, č. g. kaplan Bratušek, odbornik Z. S. M. g. Babič, mladenič g. Roškar in drugi. Hvala govornikom za lepe nauke in nasvete. Mi mladeniči pa skrbimo, da se bomo tudi natančno po teh naukih ravnali. Naša skrb naj bo, da bodo v kratkem vsi pošteni mladeniči kapelske župnije član mladeniške zveze.

š **Suša in podpore.** Gosp. državni po-slanec Pišek je danes, dne 7. avgusta, v imenu »Kmečke zveze« v Gradcu zopet interveniral glede podpore po suši oško-dovanim posestnikom pri c. kr. namestništvu in c. kr. kmetijski družbi. Izvedel je, da bo danes, dne 8. t. m., seja merodajnih činiteljev, ki bodo določili način razde-ljevanja.

Iz Gradca nam javljajo: Podpore se-na po znižani ceni bo delila kmetijska družba oziroma gospodarska zveza. Senč se bo sedaj nakupilo, ter po zimi, oziroma proti spomlad oddajalo. Podpore pa se ne bodo delile v denarju, ampak v znižani ceni na krmi. Prepovedal se bo izvoz na Ogrsko.

š **Topničarji v Celju ali hud mesar.** Za celjske radovedneže se vendar dobi včasih tudi kaj zanimivega. V torek n. pr. je bilo celo mesto razburjeno radi kletnega ognja pri Matiču, v sredo popoldan pa so se nekateri gledalci imenito zabavali na račun mesarja in gostilničarja Leskoschegga. Skozi Celje se vozijo sedaj topničarji k strelnim vajam v Krško. K mesarju in gostilničarju Leskoscheggu (»Engelbirtu«) v Rotovških ulicah je bilo odrejenih 12 konjev s 3 častniki in potreb-nim moštvom. Prišli so do vhoda v gostilno — a g. Leskoschegg jih ni pustil noter, rekoč: »Naj poprej oni, ki so bili zadnjič tu, plačajo svoje dolgove, jaz vas ne sprejemam«. Kreg in prepir, besede semintja.

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Podavina v 24 urah v mm
7	9. zveč.	730·1	16·1	sr. vzh.	obl.	
8	7. zjutr.	28·1	15·6	sl. jvzh.	megla	47·8
	2. pop.	27·9	19·7	sr. jjvzh.	obl.	

Srednja večerajšnja temp. 15·8°, norm. 19·4°.

Zahvala.

Vsem, ki so spremili predragega pokojnika, našega ljubljene in nepozabnega očeta ozir. tasta, gospoda

Franca Seražina

župana

k njegovemu zadnjemu počitku, bodi na tem mestu izrečena najtoplejša zahvala. Posebno se zahvaljujemo tamošnjemu g. župniku, g. župniku iz Stjake in g. kaplanu iz Sent Vida ter gg. odbornikom, nadalje vsem, ki so prihiteli od blizu in daleč spremit pokojnega k zadnjemu počitku. Bog plati!

1925 1-1

Vrabcje-Gorica, 5. avg. 1908.

V imenu žaločilih

Franc Petrič.

Zahvala.

Za premnoge izraze tolažilnega sočutja in sožalja ob boleznih in smrti našega iskreno ljubljene soproga, očeta, sina, brata, strica in svaka, gospoda

Lud. Fettich-Frankheim

nadučitelja v Mokronogu

izrekamo tem potom srčno zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem, osobito preč. tukajšnji duhovščini, zlasti g. župniku Henriku Bukovcu za mnogokratne tolažilne obiske, g. dr. Matiji Hočevanju, ki je za časa bolezni pokojniku posvečeval izredno zdravniško in prijateljsko pozornost, g. učitelju Josipu Tratarju za gniljivi nagrobni govor, g. učitelju Rudolfu Pleskoviču in gg. pevcem za pretresljivo nagrobno petje, vsem darovalcem vencev in šopkov, vsem gg. učiteljem in učiteljicam, gg. uradnikom in vsem drugim, ki so v tako mnogobrojnem številu spremili draga pokojnika k večnemu počitku in s tem tolažili našo neutolažljivo žalost.

V Mokronogu, 8. avgusta 1908.

1924 1-1

Žalujoči ostali.



The Royal Wonder Bio

The greatest Bio-Theater of the world,

Vsak dan velika

predstava

v Lattermannovem dreveredu.

Vsake tri dni nov spored.

Začetek ob polu 9. zvečer. — Ob nedeljah in praznikih tudi popoldne ob 4. uri.

Cene: Loža za 4 osebe 6 K; fotelj 1-60 K; I. prostor 1-20 K; II. prostor 80 v.; III. prostor 60 v.; IV. prostor 40 v. 1889 7

L. Geni

ravnatelj.

M. Gavrič

poslovodja.

Proda se

1922 3-1

**malo gosposko
posestvo.**

Vila s 7 velikimi sobami za stanovanje, kuhinjo, jedilno shrambo, kletjo, podstrešno sobo in sušilnico za perilo. **Gospodarsko poslojje** s hlevom za 4 živine, kletjo za sočivje, perilnico, 2 oddelkoma za kokoši, prizidanim svinjakom in dvoriščem za kokoši. **Vrtnarska hiša** s sobo, kuhinjo in jedilno shrambo. **Kolarna** za vozove, premog in drvarnica. **Lep park**, vrt za zelenjavo, mnogo zlahtnega sadja, travniki in njive. Skupna površina 6 oral. — Možno je najeti lov in ribarstvo. — Dobra pitna voda. Lega proti severu zavarovana proti vetru in prahu. Krasen razgled. Proda se vse mebljavno in s fundus-instruktor. vred. — Okolica Vojnik pri Celju. Vprašanja na **Vila Dragič, Vojnik.**

Dela išče

v tovarni ali tudi drugod, **14 letni deček.** Kdor piše, naj naznani delo in plačo. Naslov pove upravništvo, pod šifro „14 letni deček“.

1931 1-1

Kupi se

1847 2-2

malo posestvo

ali pa **hiša z vrtom** v mirnem kraju na Gorenjskem. — Ponudbe na upravn. „Slovenca“ pod „L. N. 42.“

2 vajenca

(ključavničarstvo) sprejme takoj proti prostemu stanovanju in hrani **tovarna železnih predmetov v Kamniku (Perovo).**

1914 1-1

Izgubila

se je dne 6. avgusta t. l. dopoldne na potu: Martinova cesta—Slomškove ulice—notranji del mesta

1920 1-1

zlata zapestna verižica

z zlatim obeskom v podobi detelice, v kateri je vdolan biser in je vrezan datum 4./7. 1893. — Pošteni najditelj naprosi se, isto proti dobri nagradi oddati pri tukajšnjem mestnem magistratu.

Železna stroka.

išče se spretnega

skladiščarja

(magazinerja)

ki je več slovenskega in nemškega jezika. **Pomočniki kake železne trgovine** ali bivši trgovec z železnino imajo prednost. — Kolikor mogoče detailirane ponudbe z navedbo plače je poslati **tovarni železnih in ključavničarskih predmetov v Kamniku (Perovo).**

1913 1-1

Razpis.

Za **stolno cerkev v Senju** išče stolni kaptol veččega

organista

Plače za sedaj mesečno 100 K. Kdor bi se za to službo zanimal, naj se prijavi Cecilijemu društvu v Ljubljani (Poljanska cesta 4), katero bode v tem pogledu posredovalo. — Ponudbe se sprejmejo do konca meseca avgusta.

1923 3-1

2 leseni podobi,

1902 3-2

klečoča keruba,

visoki 40 cm, slikani in anatomsno izrezani, primerni za kak manjši rabernakelj. se prodasta pod ugodnimi pogoji. Kupcu se na željo pošlje poprej fotografija. — **Fr. Ropret**, pri gosp. **Wurniku v Radoljici.**

Pozor!

1873 3-2

Po jako ugodni ceni se **proda razno pohištvo.**

Več se izve v **Hilšerjevih ulicah 12.** Kupi se še dobro ohrajena

prodajalniška oprava

za trgovino z mešanim blagom. — Naslov pove upravništvo „Slovenca“.

1895 3-2

Naznanilo.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem pričel

tesarsko obrt na Bledu

Gorenjsko ter se priporočam za tesarsko delo.

1927 3-1

Erat Avguštin

oblastv. izkušeni tesarski mojster.



Akcidenčna tiskarna.

P. n. občinstvu, slav. uradom, zlasti pa gg. trgovcem in obrtnikom v mestu in na deželi najljubneje naznam, da sem otvoril

v **Ljubljani na Sv. Jakoba trgu št. 6**

M. Hrovatin

pod turdžo

akcidenčno tiskarno, katero sem opremil z najnovejšimi črkami in okraski, tako da mi bo mogoče izvršiti vsako delo lično.

Priporočam se torej za vsa v to stroko spadajoča dela ter zagotavljam, da bodem izvršil vsako naročilo točno in po najnižji ceni.

Z odličnim spoštovanjem

M. Hrovatin.

1830 3-3

Dvestanovanji

z dvema sobama in pripadki za dva oženjena uradnika se **iščeta** v bližini južnega kolodvora.

Ponudbe z natančnimi podatki naj se pošlje na naslov: **Oddelek za vzdrževanje juž. železnice v Ljubljani.**

1901 2-1

Lepa priložnost!

Hiša naprodaj, enonadstropna, s petimi sobami, kletjo, shrambo za jedila, hlevom, gospodarskim poslojjem, nekoliko gozda in travnika, skupaj približno 4 orale, pripravna za kakega obrtnika ali kakega rokodelca, posebno bi pa ugajala kakemu penzionistu. Proda se zaradi preselitve. Cena 6200 K; obstuje se lahko za 8000 K. Hiša je oddaljena 5 minut od kolodvora Bled. — Več se poizve pri **Jožefu Korošcu**, hotel „Evropa“, Bled, Gorenjsko.

1930 3-1

Iz proste roke se **proda**

1928 3-1

posestvo v **Vižmarjih št. 61**

pošta Št. Vid nad Ljubljano. Lepa zidana **hiša** tik glavne ceste z vpeljanim vodovodom, pripravna za gostilno, trgovino, posebno pa za kakega peka, ker daleč na okrog ni nobenega. Ima lepo dvorišče, na dvorišču močno obokan hlev in veliko šupo. Okoli hiše je velik, z mrežo ograjen vrt, oziroma njiva, in še posebej ograjen vrt za zelenjavo z lepo poletno hišico.

Ustna ali pismena pojasnila daje posestnik ravno tam.

1911 **Sprejmeta se eden ali dva učenca**

3-1

za **kovaški obrt** (podkovstvo, kovanje vozov ter kovaško ključavničarstvo) v dobro, pošteno meščansko hišo v Neunkirchenu pri Dunajskem Novemestu, Nižje Avstrijsko ob južni železnici. —

JOSIP BELE, podkovski kovač.

Naprodaj

je iz proste roke v nekem malem mestu Spod. Štajerske: enonadstropna **gostilna in mesarija** s 15—20 oralov stavbenega sveta, poleg še **ena hiša in skedenj**, vse pripravno za kakega malega obrtnika. Posredvo se proda z vsemi premičninami, orodjem ter vsemi zalogami za ceno 68.000 K. Nastopi se lahko takoj cela obrt brez držka in konkurence. Plačilni pogoji jako ugodni.

Zraven se proda tudi **malo posestvo** z dobro idočo **gostilno**, cena 1300 kron.

Kupci naj se blagovolijo obrniti na g. **Vincenca Jamnika**, Slov. Gradec, Štajersko.

1926 3-1

Kavarna „PREŠEREN“

Slavnemu občinstvu si usojam vljudno naznaniti, da sem popolno prenovil in opremil „**Kavarno Prešeren**“ ter se priporočam za najštevilnejši obisk.

1921 3-1

K. POLAJNAR
kavarnar.

išče se večč

1909 5-2

mesar

ki bi mogel kot poslovodja samostojno voditi ves mesarski posel. V slučaju prevzetja cele obrti treba položiti 200—300 K varščine. Zahtevajo se spričevala o usposobljenosti za ta obrt ter o lepem vedenju. Neoženjeni prosilci naj se obrnejo na: **Patrizio Gluščevića**, trgovca v **Metkoviću, Dalmacija**, kjer se izvedo podrobni pogoji.

1908 5-2

Učenec

za **mizarski obrt** se sprejme v poduk pri **Andreju Kregarju**, mizarju, Vižmarje pri Št. Vidu nad Ljubljano.

Na neko posestvo v **Slavoniji** se sprejme za boljšo hišo izurjena

kuharica

ali v kuhinji dobro izurjena

1929 5-1

gospodinja.

Na razpolago jej je kuhinjska dekla. Plača 36 kron mesečno. — Ponudbe s spričevali in sliko na upravo „Slovenca“.

1846 5-4

Kompanjona

z 10.000 do 15.000 K išče za ustanovitev velikega **perutninskega zavoda** kakor tudi **delaavnice za izdelovanje valilnih strojev in orodja za perutninorejo** večč strokovnjak, ki je tudi izumitelj novih strojev in raznega orodja. Zavod bode na lepem kraju tik Ljubljane postavljen in bode po njegovi jako praktični napravi slovit in edini take vrste. Hod kompanjon ustopi lahko tudi kaka ženska, ker bi bilo zanj vsak dan le za eno uro dela. Denar se zavaruje. Cenj. ponudbe naj se takoj pod naslovom „**Velik in gotov dobiček**“ oddajo pri upravn. t. lista. Z delom bi se moralo takoj pričeti, torej se ozira le na osebe, ki imajo denar takoj na razpolago.

Kot kompanjon

izobražen ekonom in gozdar samec, srednjih let, večš administracije, enojnega in dvojnega knjigovodstva, z večletno prakso gospodarstva in gozdarstva različne industrije, želi vstopiti, v lesno trgovino, večjo opkarno ali okarno, cement tovarno, vinsko trgovino ali večjo spedicijo slične stroke. Dopisi na upravništvo „Slovenca“, pod šifro „neudrudljiv“.

C. kr. oblastveno potrjeno 18 63

učilišče za krojno risanje

Franja Jesih

Ljubljana, Stari trg št. 28.

• Dobi se tudi kraj po životni meri. •

NOXIN



Najboljši
Creme
za čevlje.

NOXIN

1303 25-5

Dobi se v vseh boljših trgovinah

Zaloga pri K. A. KREGAR, Ljubljana,
Sv. Petra cesta št. 2.

IVAN PENGOV

podobar, izdelovatelj oltarjev itd.

naznanja prečistiti duhovščini, cerkvenim predstojnikom in dobrotnikom, da je pre-
vzel znano 2795 52-10

podobarsko delavnico

umrlega g. And. Rovška,
Kolodvorske ulice št. 20.

Priporočam se in zagotavljam, da bodem vestno izvrševal svoj poklic in prosim za zaupanje. Tekom 10letnega praktičnega dela pri rajnkem g. Rovšku pridobil sem si toliko spretnosti, da se bode v prihodnje ravno tako solidno in kolikor mogoče po nizki ceni izdelovalo, kakor se je dosedaj.



Z električnim obra-
tom urejena tvornica

G. Skrbič

148 Zagreb 43-7

Ilion št. 40

priporoča

svoje slovite solidne in cene za-
luzije, lesene, tkane in platnene
rolete, železne in lesene za-
tvornice za izlozbe in prodaj-
nalne ter prosil, naj se tej solidni
tvornici izvoli nakloniti največje za-
upanje. Ceniki in proračuni zastoj.

lepa kmetija

v konjiškem okraju na Štajer-
skem. Posedstvo, h kateremu spadate 2
zidani hiši in 2 gospodarski poslopji, meri
20 oralov rodovitne zemlje. Radi dobre
krme in obilnega žlahtnega sadnega drevja
je posedstvo posebno pripravnost za živino-
in sadjerejo, kakor tudi za vinorejo; vino
iz tega kraja slovi daleč na okoli. Kupcu
posedstva bi se prodale tudi različne pre-
mičnine, kakor: živina, krma, sadje, gospo-
darsko orodje, pohištvo itd.

Naslov pove upravništvo „Slovenca“.

Zastoj



zahtevajte moj ilustrirani
cenik o urah, zlatnini, sre-
brnini itd.

Drag. Heger

urar, juvelir in graver.
Osiek I. Kapucinska ul. 4. (Sloven.)

Singerjevi šivalni stroji

kupujejo naj se le v naših trgovinah, ki se
poznajo po tem znaku. 693 42



Ne dajte se zapeljati po reklami, ki ima edini
namen, prodati že rabljene stroje ali take dru-
gih tvrdk, zlorabeče ime Singer, kajti naših
šivalnih strojev ne oddajamo prekupovalcem,
marveč jih običnostu naravnost prodajamo.

Singer Co., akc. družba za šiv. stroje
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4.



Podpisana ima v zalogi najraznovidnejše trpežno, krasno
blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, korsetlje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vzenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vso drugo obleko.

Prečistite gospode prosim, da se blagoveli pri naročilih
esirati na domačo tvrdo ter ne uvažujejo tujih tvrdk, dra-
žev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižje
cene, saj trjuje, da bode hvaljena tudi za najmanjše naročile.

Najodličnejšim spoštovanjam se priporoča 2922 15

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfsove ulice 4.

Seb. Unterhuber

Ustanovljeno 1870 lastnik Fr. Benque Telefon št. 237.

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 73

nasproti topničarski vojašnici 1566 (10-7)

tovarna cementa v Weissenbachu, tovarna ce-
mentnih izdelkov in umetnih kamnov, podjetje
za betonske naprave in naprave vodnjakov

priporoča se v izvršitev vseh kamnoseških del in umet-
nega kamenja (v različnih imitacijah), kakor posamezne dele za fa-
sade, balkone; grobne spomenike itd.; stopnice po na-
ročilu narejene z železno sestavo; cementne cevi (rore) z vloženo
žično pletenino za popravo vodotokov itd.; plošče iz cementa
(Metallique), preproste in z raznimi vzorci za tlak po cerkvah, hišah, hod-
nikih, kuhinjah, trotoarjih itd. — Prevzetje betonskih naprav in vodnjakov
na podlagi posebnega patenta. — Portlandcement in Romancement iz
Weissenbacha. — Proračuni zastoj in poštnine prosto.

SLIVOVKA

tropinovec

kranjski brinjevec

875 104-34



Odlikovano
v Parizu.

se dobi v sodih od 60 litrov
naprej po prav primerni ceni
v zanesljivi kakovosti v

veležganjarni in rektifikarni sadja

M. Rosner & Co.,

Ljubljana,
Spod. Šiška, poleg Kosler-
jeve pivovarne.

ZELO TRPEŽNO POKROVNO SREDSTVO NA VREMENSKI STRANI JE

Eternit

ŠKRIL.

ETERNIT-TOVARNA LJUDEVITA HATSCHKE LINZ VÖCKLABRUCK DUNAJ BUDIMPEŠTA NYERGES-UJFALU

Glavno zastopstvo za južne dežele:

V. JANACH IN DRUG, TRST.

Vprašanja na založnika Teodorja Korna, krova in kleparskega
mojstra v Ljubljani, kjer se izdelujejo strešniki, kleparska in
krovska dela iz različnega blaga. 1349 24-6

Delniška družba „ZDRUŽENIH PIVOVAREN“ Žalec in Laško

prilaga svoje izborni pivo. — Specialiteta: „Salvator“ (črno pivo a la monakovsko).

Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pošiljave na dom sprejema restavracija „Narodnega Doma“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.)

Podružnice:

Praga a menajenamt: Graben 25, Mala strana, Most, ulica 17, Nádson, Brno,
Ústí nad Labem, Česká Kamenice, Horní Březová, Sedlitz, Dvůr Králové, Pilsen,
Vratislav in Liberec.

Menajenamt na Dunaju:

I. Wollzeile 1, II. Taborska 4, III. Ungargasse 77 (vegal Hanawaga), III. Lö-
wengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 15, V. Seidenbrunnstrasse 26 a,
VI. Rumpsdorferstrasse 28, VII. Mariahilferstrasse 78, VIII. Lerehenfelderstrasse
139, IX. Alservstrasse 33, XVIII. Währingerstrasse 29, XIX. Döblinger Hauptstr.
28, XIX. Hauptstrasse 28.

Menajenamt delniška družba 48 160-175

„MERCUR“

Dunaj, I. Wollzeile 1.

Akc. kapital K 20.000.000 Reser. zaklad K 3.000.000

Najkulantnejši

nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnih, srečk,
deviz, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje

izbranih zastavnih in obvezni, srečk in kuponov.

Rake,

zlahtne, razpošilja proti povzetju: velike à 60 h, srednje à 30 h, male à 20 h, dvakrat na teden pondeljek in četrtek, **Janez Hribar**, Ponova vas pri Grosupljah, Dolenjsko. 1136 8-7

VINO

izvrstno, iz vinskih gor, slavnih iz časa Rimljanov, ležečih na morski obali Izola-Pirano, je naprodaj v kletah poštenih slovenskih kmetov. Posreduje in za pristnost jamči: »**Kmečka gospodarska zadruga v Medoših (Korte)**« pošta Pirano — železniš. postaja Portorose (Istra). Cena belemu (rumenemu) vinu od 28—32 K hekto. Cena črnemu (isterski refoško) od 25—27 K hekto postavljeno na postajo. 1647 5

Žaga Deghenghi Ljubljana

:: kupuje ::

:: smrekove in ::
hrastove hlode

franko drž. kolodvor
:: Ljubljana. ::

Ponudbe naj se pošiljajo:

Parna žaga Deghenghi Ljubljana.

2157

47

Bizlatarstvo in podobarstvo.

Slavnemu občinstvu, osobito pa velečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom vljudno naznanjamo, da sva pod terdiko 318 44-2

Götzl ml. & Lebar

ustanovila kiparsko (podobarsko) obrt ter izdelovanje oltarjev v Ljubljani, Turjaški trg št. 1.

Priporočava se torej za vsa ta strokovna dela ter pošiljajo rane načrte brezplačno na vpogled. — Izvrševala boveda vsako izročeno delo vestno, umetniško, resno in po smernih cenah.

Priznana pisma so na razpolago. V salogi bodo vedno razna razpela in okvirji na cerkvene in druge podobe.

Z odličnim spoštovanjem

Götzl ml. & Lebar

bizlatarstvo in podobarstvo.

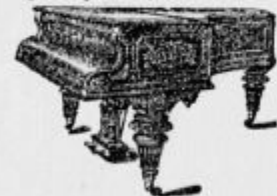
Najbogatejšo zalogo in najrazno-
2005 52-2 vrstnejšo izbiro

klavirjev in harmonijev ima

Alojzij Kracmer

izdelovalec klavirjev in sodno zapriseženi zvedenec

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 4.



Vedno so v zalogi preigrani pa brezhibni klavirji. Prevzamem ubiranje in popraviljanje vseh sistemov. Glavno zastopstvo dvornih firm L. Bösendorfer na Dunaju, Gebrüder Stingl na Dunaju, August Förster v Ljubavi, Th. Mannborg v Lipskem. Za vsak pri meni kupljen klavir docela jamčim. — Najnižja izposojevalnina. — Delna plačila.

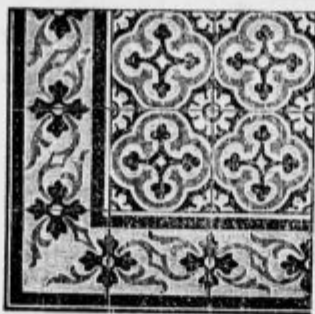
Dunaju, Gebrüder Stingl na Dunaju, August Förster v Ljubavi, Th. Mannborg v Lipskem. Za vsak pri meni kupljen klavir docela jamčim. — Najnižja izposojevalnina. — Delna plačila.

Ivan Terdan pleskarstvo

Ljubljana, Vegove ulice št. 8

se priporoča slavnemu p. n. občinstvu v izvršitev vseh v pleskarsko obrt spadajočih del, kakor tudi slikarskih, napisnih in dekoracijskih del.

Posebno se še priporoča za cenjena naročila za stavbeno in pohištveno pleskarstvo. 2467 52-14



Andrej Zajec

cementarna

na Pešatli, pošta Dol pri Ljubljani

Prečast. cerkvenim predstojništvom, zasebnikom in podjetnikom priporočam kot najcenejši, a elegantni tlak za cerkve, šole, zakristije, veže, kuhinje in hodnike krasne — **mozaične plošče** v raznih barvah in okus. uzorci.

Izdelujem tudi raznovrstne stopnice, podboje, krasne križe poljubne velikosti za na pokopališča **grobne spomenike in**

okvirje, brušene in polirane kot marmor. — Slavnim cestnim odborom in zasebnikom nudim

cementne cevi (6—40 cm svetlobe) za kanale in vodovode (zlasti šestcentimeterske, namesto dragih železnih in malo trpežnih lesenih cevij), **miloje kamne, krita za živino in drugo cementno blago.** 692 20

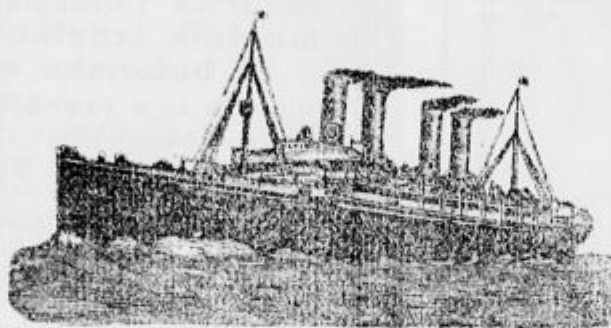
Ceniki in vzorci na zahtevo.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severonemškega Lloyd“ iz

Bremena

New-York

s cesarskimi brzoparniki
Kaiser Wilhelm II.
Kronprinz Wilhelm,
Kaiser Wilhelm d.
Grosse.



Prekomorska vožnja traja samo 5—6 dni.

Natančen zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gorl navedenega parobrodnege društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino-le pri 2886 31

Edvard Tavčar-ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba poštena resna in solidna.

Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Ustanovljena leta 1882.
Telefon št. 185



Ustanovljena leta 1882.
Poštna hranilnica račun št. 828.405.

Kmeteska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem zadrugnem domu v Ljubljani na Dunajski cesti št. 18

je imela koncem leta 1907 denarnega prometa . . . K 59,197.246-20
upravnega premuženja . . . K 12,888.795-43

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2%

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom in jih obrestuje od dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1907 . . . K 12,434.933-24.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4% z 1 1/2% na amortizacijo ali pa po 5 1/4% brez amortizacije; na menice po 6%.

Posojil. sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

URADNE URE: vsaki dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj in praznikov. 201

Lepa zračna 661 21

stanovanja

vsake vrste, z 1, 2 ali več sobami od 8 kron mesečno naprej, se takoj ali za pozneje oddajo v novozgrajenih hišah na **Predovičevem selu** poleg Ljubljane. — Več se izve pri **E. Predoviču, Ambrožev trg 7, v Ljubljani.**

Optični zavod



Fr. P. Zajec Ljubljana, Stari trg 26

priporoča svojo dobro urejeno zalogo raznih **očal, ščipalcev, daljnogledov, toplomerjev, zrakomerjev** itd. Očala in ščipalci se napravijo natančno po zdravniškem receptu. Popravila točno in ceno.

Velika zaloga pravih švicarskih žepnih in stenskih ur, zlatine in srebrnine.

Nikel ure od gl. 1-90 do 10-
Srebrne ure . . . 3 00 . . . 40-
Zlate . . . 12 — . . . 950-
Zahtevajte moj novi cenik, ki ga pošljem brezplačno.

Kje se dobe najboljši poljedelski stroji, kakor mlatilnice, gepeljni, slamoreznice, čistilnice, preše za sadje i. t. d. 1739 4

Edino le pri:

FR. STUPICA

v Ljubljani, Mar. Terezije cesta št. 1., Valvazorjev trg št. 6.

in zakaj: zato, ker so dotični stroji iz najboljših tovarn sveta, najboljše sestavljeni, ker se istih proda na tisoče in tisoče komadov in se ravno radi tega, ker se jih izdeluje v velikih množinah, dobivajo po nizkih cenah. Moji stroji so povsod jako priljubljeni. — Obračajte se na mojo trdko pri nakupu **stavenih potrebščin**, portland-cementa, travverz, železniških šin in druge različne železnine in raznega orodja, nagrobnih križev, tehtnic.

Najcenejše

dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu p. n. občinstvu in preč. duhovščini

JOSIP VIDMAR

— v Ljubljani —

Pred škofijo št. 19. — Stari trg št. 4.
Prešernove ulice št. 4. 163 52-19

Popravila točno in ceno.

Krasne
BLUZE

največja izbira v avstriji in v drugem modernem
:: :: :: blagu tudi po meri. :: :: ::

Vaskovestna
KRILA, PERILO in OTROČJE
OBLEKCE

po najnižjih cenah.
M. KRISTOFIČ poroč. BUČAR
Ljubljana, Stari trg št. 28.

Založnik c. kr. avstr. državnih uradnikov.

Klobuke,
cilindre in čepice
v najnovejših taconah in v velikih izberah
priporoča 112 52-28

Ivan Soklič.

Pod trančo št. 2. Postaja elek. železnice.

Radi selitve se pod ugodnimi pogoji
da v najem dobro idoča

trgovina

z mešanim blagom. Stoji poleg glavne ceste,
pri kateri se nahajajo tudi tovarne.
Ponudbe naj se pošljejo na naslov
Mirko Lunaček, Travniki pri Rakeku.
1882 3-3

Proda se za 3500 kron

zidana hiša in nekaj zemljišča v
Krtini pri Domžalah. Hiša ima lepo
lego ter je pripravna za trgovino, gostilno,
kakor tudi za vsako drugo obrt.
Tretjino pogojne cene bi bilo pla-
čati takoj, ostanek pa v letnih obrokih.
Natančneje se poizve pri **dr. Pirou,**
odvetniška pisarna v Ljubljani. 1257 24-24

Pozor! Priporočam preč. duhovščini in
slav. občinstvu svojo ogromno
zalogo umetno izdelanih

Pozor!

nagrobni spomenikov

iz črnega, zelenega granita, labradorja in be-
lega kararskega, kraškega in več drugih marmor-
jev; prevzemam in v popolno zadovoljnost izvršujem vsa
umetna cerkvena in stavbinska dela. Preskrbujem
slike za na spomenike po jako nizki ceni. Imam
v zalogi nagrobne okvire.
Ker delujem brez potnika ali agenta, prodajam nagrobne
spomenike po jako nizkih cenah.
Z veselo spoštovanjem 856 24-18

Ignacij Čamernik, kamnosek
v Ljubljani, Komenskega ulice šte. 26.

Naznanilo.

1775 3-3

Prečastiti duhovščini in slav. občinstvu podpisani udano naznanjam, da sem ustanovil s
pomočjo strokovnega kolega gospoda **Karola Fellner-ja**, kamnoseškega mojstra v Lipnici, na
prav zato prirejenem prostoru in v novo zidani, z vsem potrebnim urejeni delavnici popolnoma novo

umetno in stavbeno kamnoseško podjetje

v zvezi s kipar-
skim ateljejem
v **Zavodni tik Celja**, ob cesti k romarski cerkvi sv. Jožefa, 5 minut od železniške postaje.

Gmotni uspehi podjetja ima namen mi zagotoviti v doglednem času prejšnjo popolno samo-
stojnost. Izdeloval bom kakor doslej **špeciálno umetna cerkvena kamnoseška**
in kiparska dela, kakor: altarje, mense, obhajilne mize, prižnice, monumentalna dela
za grobišča in grobne spomenike v natančni strokovni dovršenosti in po kar mo-
goče nizkih cenah.
Omogočeno mi je izvršiti **najtežavnejša arhitektonična**, kakor tudi **najobšir-
nejša stavbena dela.**
V teku svojega 7letnega bivanja tukaj izvršil sem v 21 župnijskih in podružnih cerkvah
umetna kamnoseška dela, kojih priznalna pisma so na razpolago.
Proseč prečastito duhovščino in slavno občinstvo kakor tudi svoje mnogobrojne znanec,
da bi me kakor doslej tudi nadalje z mnogobrojnimi naročili podpirali, zagotavljam solidno in
kulantno postrežbo ter se priporočam z najodličnejšim spoštovanjem udani

Vincenc Čamernik, oblastveno preskušeni in koncesio-
nirani kamnoseški mojster. ::
Brzojavni naslov: Čamernik, Celje. Pismeni naslov: V. Čamernik, Celje, Zavodna.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Avgusta Agnola v Ljubljani

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim
predstojništvom kakor p. n. občinstvu za pro-
vzetje in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni orna-
mentiki, stavbne ter portalne steklarstvo
kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v
najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.
Zaloga kakor velika izber steklenega in porce-
lanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov, po-
dob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 1791 22-11

Harisi in preračuni na zahtevo zastavlj.
Spricavala mnogih dovršenih del se na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

Sir domačega izdelka

ki ga ima vedno v zalogi v poljubni množini, najboljši kako-
vosti ter ceneje kot kjerkoli drugod, priporoča velecejenemu
občinstvu v Ljubljani in okolici 1572 12
velespoštovanjem

Mlekarska zveza v Ljubljani.

= Hlebi so od 12 do 35 kg težki. =
Cenik na zahtevo brezplačno in franko.
Solidna postrežba! Izborno blago!

Svoji k svojim!

1607

ANTON JERKIČ

edini odlikovani fotografski zavod za moderno fotografovanje in slikarstvo,
:: Gorica, Gosposke ulice šte. 7 ::
☐ elektrofotografski zavod ☐
Trst, Via delle Poste 10, I. nadstropje.
Posnemanje izključno pri čarobni električni razsvetljavi s pomočjo
:: svetilke „Jupiter“ do 7. ure zvečer. — Svetovna novost! ::

10-6

Svoji k svojim!

Rimske toplice

Tržič (Monfalcone) na Primorskem.

Stalna toplota 38-40° R. — Sezona od 1. junija do zad-
njega septembra. — Zlasti priporočljivo proti protinu, trganju, išijasu,
ženskim boleznim itd. — Lastnina kneza Thurn-Taxis-a.

1057 15

Oskrbništvo Rimskih toplic.

Najkrajša in najcenejša vožnja „Ameriko“

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New York
je proga
rdeče zvezde „Red Star Line“.



Anversa
New York

Na naših parnikih: „Finland“, „Kroonland“,
„Vaderland“, „Zeeland“ in „Samland“, kateri
vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo
med Antwerpenom in New Yorkom, so snažnost,
izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice, po
novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb,
za vsakega potnika eminentnega pomena, in
traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na
meseč vožnjo čez Kanado, katera pa je
izdatno cenejša kakor na New York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

FRANC DOLENC

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odsej šte. 26, od juž-
nega kolodvora na levo pred znano gostilno pri
„Starem tišlerju“. 320 46-32

Za vsako ceno

prodajam od 1. — do 15. avgusta vso poletno obleko
za dame, gospode, deklice, dečke in otroke.

„Angleško skladišče oblek“

O. BERNATOVIC

Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

OSREDNJA BANKA

Vloga na knjižico in račun 4 % in 4 1/2 %.
Kupovanje in prodaja vredn. papirjev.
Uprava in čuvalna zaloga brezplačno.

ČESKIH HRANILNIC

Podružnica: DUNAJ,
L. Wipplingerstr. 22.
(Ustřední banka českých spořitelén)

Posojila okrajem, mestom, občinam in drugim javnim korporacijam proti amortizaciji na
4 1/2 % in 5 %, upravne pristojbine. Financiranje javnih podjetij. Emisija lastnih 4 %, ban-
kovnih obligacij, katere uživajo pupilarno sigurnost in se smejo rabiti za vsakovrstne kavcije.

Matice v Pragi.

Podružnica v Brnu.

1431 100-5

Del. kap. 7.000.000.—
Telegram: „Sporobanka“.
Deponiranje kavcij in
vadij raznih vrst.
Eskont menije samo
denarnih zavodov.
Bankovne informacije
in svete brezplačno.

Telefon 11. 12017.

Telefon 11. 12017.

Delniški kapital 120,000.000 K

Rezervni zaklad 64,000.000 K

Podružnica

c. kr. privil.



avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt

LJUBLJANA, Franca Jožefa cesta šte. 9.

Sprejemlje vloge na obrestovanje v tekočem računu, na giro-račun in proti hranilnim knjižicam, izdaja obrestujoče se blagajniške liste, dovoljuje posojila na tekoči račun, dalje stavbna posojila, carinska posojila, davčna jamstvena posojila itd. eskomptira menice in devize in priskrbuje njih inkaso, izdaja nakazila, kreditna pisma in priporočilna pisma na vsa tuzemska in inozemska tržišča.

kupuje in prodaja tu- in inozemske rente, zastavna pisma, delnice in srečke in daje vestno navodila za nalaganje kapitala, priskrbuje in deponira vojaške ženitvene kavcije, službene kavcije in vadije za udeležbo pri dražbah, sprejema v shrambo vrednostne papirje in oskrbuje njih upravo in razvidnost, oddaja proti ognju in vltomu sigurne samoshrambe (Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom stranke ter sprejema vrednostne predmete (precijeze) v hranitev,

zavaruje srečke in izžrebajoče efekte proti izžrebnim izgubi in oskrbuje brezplačno pregledovanje vseh žrebanju podvrženih papirjev, plačuje kupone, izžrebane papirje in valute pri svoji blagajni, daje predjeme na vrednostne papirje ter sprejema borzna naročila za tu- in inozemske borze, priskrbi za svoje naročnike trgovske informacije v tu- in inozemstvu itd. itd. itd.

Centrala na Dunaji.

1912 1

Podružnice: Bolcan, Bregenca, Brno, Feldkirch, Gablonc, Gorica, Inomost, Karlovevari, Ljubljana, Lwów, Moravska Ostrovia, Olomuc, Opava, Pulj, Praga, Podmokli, Toplice na Češkem, Trst, Warnsdorf.

5000 ur zastoj.

Cenik pošljem vsakomur brezplačno in pošt. prosto.



Rosk. pat. 3- Kron budilka . 2-40
srebr. rok. 6- svetleča . 3-
želez. 7- z bitj. n. zv. 5-
srebr. dvoj. 8- kuhinjska . 3-
plašč . 8- z godbo 12-

Izvirne Omega, Schaffhausen, Glashütte, Helios, Amalfa, c. kr. preizk. od K 13, kakor tudi zlatnina in srebrnina po izv. tov. cenah. 3letno jamstvo. Zamena ali denar nazaj.

Max Böhm, Dunaj IV., Margaretenstr. 27/28, v lastni hiši.
Zapriseženi cenilec in veščak. — Največja in najstarejša
tverda. — Ustanov. 1840. — 5000 slik v katalogu zastoj
1300 in franko.

Poštena krščanska družina sprejme pričetkom šolskega leta

dva dijaka

na hrano in stanovanje. — Ponudbe pod „T“ na upravo „Slovenca“.

1821 3

Dve hiši

se prodasta. Poizve se na Trnovskem pristanu št. 14, Ljubljana.

1687 3

Velika zaloga oblek

za gospode in dečke.

Stalne, na vsakem predmetu označene cene.

A. Kunc, Ljubljana, Dvorni trg št. 3.

Priznано najboljša
:: delavnica ::
za izdelovanje oblek
:: po meri. ::

Velika zaloga domačega in pristno an-
:: gleškega blaga. ::

Zahtevajte brezplačno dopolnilatev mojega blaga
cenika z nad 1000 slikami. —
Jamstvo več let. Vsako nepopolno blago se vzame
nazaj za popolni znesek.
Slika 1/2, nav. velikosti.



St. 365 srebrna dam-
ska remont. gl. 8-50

St. 322 srebrna moška
remont. 8-50

St. 337 srebrna s sidro
16 kamnov
dvojni plašč 8-50

St. 341, srebrna s sidro
dvojni plašč 15 kam-
nov, posebno
močna 7-9-50

Anton Kiffmann,

največja tovarniška zaloga ur, zlatnine in srebrnine.
Izvos v vse dežele. Maribor L5., Stajerske.

Sodi.

Več vrst sodov ima naprodaj A. REPIČ,
sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo. 2983

VZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

Kongresni trg 19 — registrovana zadruga z omejenim poroštvom — Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 3/4 0/10 to je: daje za 200 kron 9 kron 50 vin. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. — Najsigurnejša prilika za štedenje!

1912 32-1 Kanonik A. Kalan l. r., predsednik.

Kanonik J. Sušnik l. r., podpredsednik.

Ponudimo vsako poljubno množino:

zidarske strojne opeke, zarezane strešnike (sistem Marzola) (za privezanje ali pribitje na late, torej popolnoma varne proti nevihti.

Portland-cement najboljše vrste, peči, štedilniki in drugi stavb. material.

F. P. VIDIC & Komp., Ljubljana.

Izvršuje vse
: bančne :
: posle. :

1248 52-12

J.C. Mayer, Ljubljana, Stritarjeve ulice.
Banka in menjalnica.
Manufakturna trgovina na debelo in drobno.

: Zaloga :
vseh vrst
sukna, platna ter
manufakturnega
blaga. :